

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	v upravnistvu prejemani:
celo leto K 24—	celo leto K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5-50
na mesec 2—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Trešništvo: Enallova ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izbaja vsak dan sveder izvenredne modre in praznične.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Poznamena številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira. Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25—	celo leto K 28—
pol leta 13—	pol leta 14—
četrt leta 6-50	četrt leta 7—
na mesec 2-30	na mesec 3—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znak. Upravnistvo: Enallova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 80.

Uradniška država.

Ni je države, ki bi imela tako velik uradniški aparat, kakor Avstrija. V tej nesrečni državi vladajo pravzaprav še vedno predmaršne razmere. Še vedno je država policijsko vladana, še vedno se upravljajo malone vse javne zadeve birokratično, kakor v Metternichovih časih, in nikjer se moderniziranje javne uprave ne vrši tako počasno, tako strašno težavno in slabo, kakor v Avstriji. Sedaj veljavni civilnopravni red je pravzaprav edina moderna pridobitev, ki je v nasprotju z birokratično tradicijo.

Vsako čuti, kako okoren in težak je vladajoči birokratizem. A tudi drag je, silno drag in zadržuje ves razvoj. Velik del krivde, da je monarhija gospodarsko zaostala, pada na to birokracijo. Sto let je že tega, kar je Napoleon I. izrekel krilate besede, da slaba avstrijska birokracija pokvarja dobre avstrijske zakone in žal, reči se mora, da je ta izrek še vedno resničen.

Pritožbe, da je uradniški aparat prepočasen in preokoren, da je predrag in vendar slab, niso nove. Sistem vsakega uradnega postopanja je pač nad vse nesrečen. Ker se agende vedno množijo, se nastavlja tudi vedno novi uradniki, a poslovanje se ne zboljša, nego postaja vse dražje in slabše.

Pri tem je pa nižje uradništvo strahovito preobloženo, sodišča imajo toliko dela, da jih komaj zmagujejo, med tem, ko so zopet uradi, kjer toliko uradnikov dolgač pase, da se uprav steno za vsak akt, ki jim pride v roke. Eni morajo garati, da kar omagujejo, drugi nimajo ničesar opraviti — to je avstrijski upravni sistem.

Kake posledice rodi ta sistem, se je pokazalo pri podržavljenju Severne železnice. Dokler je bila ta železnica privatno podjetje, je nesla ogromne dobičke, a čim je prišla v državne roke, se je dobiček izpremenil v izgubo. Najbolj dobičkonosna železnica je takorekoč čez noč postala pasivna. Vzrok temu je, ker jo je država birokratizirala. Prej se je vodila uprava te železnice po kupčijskih načelih, zdaj se vodi po birokratičnih; kar je prej en uradnik opravil,

tjal, to opravljajo zdaj trije ali štirje. Država je nastavila toliko nepotrebnih uradnikov in uslužbencev, da železnica ničesar več ne nese.

To isto, kakor pri severni železnici, se vidi tudi pri drugih državnih uradih. Aparat je pač okoren, nespodoben in drag, ker ni za nič sistem, ki mu je za podlago. Če bi se poslovanje uredilo bolj priprosto, bolj praktično, času in potrebam primereno, bi imela država lahko veliko manj uradnikov, bi jih lahko boljše plačevala in poslovanje bi bilo boljše, hitreje, za ljudstvo koristnejše in cenejše.

Avstrija je uradniška država je z obžalovanjem rekel nekdanji ministrski predsednik baron Gautsch v eni zadnjih sej delegacije. Precej ob istem času se je odlašal tudi trgovinski minister dr. Weisskirchner in obžaloval, da hoče v Avstriji vsak postati uradnik, da vsak le išče hitrega in stalnega kruha in da se ljudje boje življenskega boja in poklicev, ki sicer zahtevajo boj, pa donajajo tudi mnogo sadu.

Ravno zdaj, te dni, je bilo v železniškem ministrstvu važno posvetovanje, kako bi se dalo pri državnih železnicah kaj prihraniti. Mislimo, da v tem oziru ni treba mnogo ugiibanja: uvesti je treba kupčijski princip, odpraviti kar je nepotrebnega birokratizma in železnice bodo zopet uspevale. Na Nemškem imajo veliko nižje tarife kakor v Avstriji, a železnice nesejo velikanske dobičke, pri nas pa so dobički nemogoči vsled birokratizma, ki požre leto za leto ogromne svote.

Ne poznamo razmer pri različnih ravnateljstvih državnih železnic tako natančno, da bi mogli priti z detajli, pač pa poznamo razmere pri ravnateljstvu državnih železnic v Trstu. Na podlagi tega poznanja lahko rečemo, da je dobra polovica vsakega uradništva pri tem ravnateljstvu popolnoma nepotrebna. Vsa čast ravnateljstva Galambosu, vsa čast vladnemu svetniku Aufrednicku, ali sedanjemu sistemu poslovanja ni za nič, je slab in strašno drag, in nastavljeni so uradniki, ki jih čisto nič ne treba. Kako se posluje, priča naslednji izgovor: vse slovenske, italijanske in hrvaške vloge se pri ravnateljstvu najprej prelože na nemški jezik in šele potem rešijo. Če bi bili nastavljeni deželni jeziki zmožni urad-

niki, bi ne bilo treba tega prelaganja in vse poslovanje bi bilo hitreje, boljše in cenejše. Posledica teh nečutenih razmer je, da se rešujejo pri tržaškem ravnateljstvu vloge, ki bi morale biti rešene še tisti dan, navadno šele čez tri ali štiri tedne.

Takih izgledov poslovanja bi lahko navedli še mnogo in vsak bi pokazal, da je poslovanje nesrečno, birokratično in silno drago, tako da železnice pri takem aparatu nikakor ne morejo postati aktivne. Če pa hoče komisija, ki je poslovala minole dni v železniškem ministrstvu, kaj resnično pametnega skleniti, se mora lotiti birokratičnega sistema, ki je izvor vsega zla in ki zadržuje vsak razvoj gospodarskega življenja.

Birokratizem je v Avstriji sploh tak, da duši vse. Če hočeš napraviti najskromnejše podjetje, pridejo najprej komisije, ki stanejo ogromno denarja, potem pa te prime za vrat davkarja in zopet moraš plačevati, da se ti bliska pred očmi. Ta birokratizem nam draži vse, obenem pa tudi s svojo zanikrnostjo razdeva vsak gospodarski red.

Na Kranjskem vladajo danes prav anarhične razmere v nekaterih ozirih. Zakon imamo, ki na prim. natančno določa, kdo se sme baviti z založništvom. Dokler je bil v deželi baron Hein, je seveda tudi pazil, da se je ta zakon izpolnjeval in je prav trdo prijel nekega trgovca, ker je neopravičen založil neko brošurico. Sedaj, pod baronom Schwarzem, se pri deželnih vladi živ krst za to ne zmeni. Zakon imamo, ki določa delokrog različnim zadrugam. Baron Hein je ostro pazil, da so se zadruge držale teh meja, a baronu Schwarzu je to zadnja briga, dasi mu lahko dokažemo, da ve za to nedovoljeno poslovanje, kakor vedo to različni njegovi uradniki, ki jim je sicer vsled pomanjkanja dela tako dolga, da sama dolgačaja umirajo.

Sveti Birokracij — to je tista mora, ki tlači celo državo; njega je odstaviti in razvilo se bo kmalu evetoče gospodarsko življenje. Avstrija ne bo več država uradnikov, nego država pridobivajočih stanov, katerih javne posle oskrbujejo in upravljajo dobri, spretno delujoči, obli blagor pospešujoči in zadovoljni uradniki.

Prijatelji kmeta.

Našim klerikalcem so že od nekdaj napoti mesta in sicer edino zaradi tega, ker so mesta trdnjave napredne misli. In ker si niso mogli na pošten način zavojevati meščanskega prebivalstva, tedaj hočejo vsaj na račun meščanstva obdržati neomejeno nadvlado nad kmetstvom ljudstvom, ki je do zdaj edina opora klerikalizma v slovenskih deželah. Klerikaleci se popolnoma zavedajo, da bo le toliko časa trajalo njihovo gospodstvo, dokler bo obstojal oni nepremostljivi most, ono nasprotje med meščanom in kmetom, katero so klerikaleci umetno vzgojili. Ravno vsled tega pa vidimo, da porabijo klerikaleci vsako najmanjšo priliko, da nahajkajo kmeta zoper meščana. To je dokazala debata o draginjskem vprašanju v zadnjem zasedanju kranjskega deželne zboru, to dokazuje pa tudi vse postopanje klerikalne stranke v tem prevažnem gospodarskem vprašanju. Ker naš kmet popolnoma veruje vsaki besedi, in naj bo še tako brezmiseln in brezpomemben, tedaj imajo klerikaleci tudi v najvažnejših političnih in gospodarskih vprašanjih zelo lahko stališče. Treba jim je predvsem vzbuditi nezadovoljnost med kmetstvom maso. Če to ne pomaga, tedaj začno slikati one dobre, katere uživa meščanstvo na stroške našega kmetijskega ljudstva. Tako delovanje imenujemo demagoško.

S tem svojim demagoškim postopanjem in delovanjem pa klerikalna stranka ne koristi ljudstvu, katerega interese ima zastopati, temveč služi edino svojemu političnemu, strankarskemu stališču. Naše meščanstvo je nasprotno agrarizmu, toda samo tistemu, ki ga je vpeljal v Avstrijo in kojega se dandanes z vsilo propagira vitez Hohenblum. Kakor znano je vitez Hohenblum zagovornik visoke carine na uvoz žita in uvoz živine, zagovornik interesov veleposestnikov, interesov poljedelskega velekatrastra. Interesi teh takozvanih velikih agrarcev pa popolnoma nasprotujejo interesom malega proletarskega kmeta. Naše meščanstvo pa še nikdar ni nasprotovalo interesom tega malega kmeta, ker bi to pomenjalo ubijati samega sebe, vsaj mora vendar vsak pameten me-

ščan uvideti, da je tudi njegovo gospodarsko stanje zelo odvisno od kupovalne moči kmetijskega ljudstva.

Našim klerikalcem pa zadostuje za njihove politične namene že to dejstvo, da je slovenski meščan najhujši nasprotnik Hohenblumove agrarne politike. Klerikaleci nočejo poučiti, kakšni agrarni politiki nasprotuje napredno meščanstvo, temveč je vrglo med kmetstvo ljudstvo demagoško frazo, češ naprednjaki so nasprotniki kmeta.

Naše ljudstvo veruje tej lažnivi demagoški frazi, ker je premalo izobraženo in poučeno, da bi moglo razločevati med gospodarsko politiko majhnega kmeta in med politiko velikih agrarcev. Zadošča mu beseda kakoga dr. Žitnika ali dr. Pegana, da so naprednjaki uničevalci kranjskega kmeta.

Naši klerikaleci pa niso samo na papirju zagovorniki te agrarne politike, temveč zastopajo tudi v vseh zakonodajnih zastopih, v državnem in deželnem zboru in pa v delegaciji to politiko, ki že v principu nasprotuje interesom našega kmeta.

In za koga se pehajo naši klerikaleci? V Avstriji je 2.018.000 poljedelskih obratov. Od teh jih je 2 milijona v kmetijskih rokah, ostalih 18.000 pa v rokah veleposestnikov. Teh 18.000 veleposestnikov zagovarja avstrijski agrarci pod vodstvom viteza Hohenbluma, katerim stoji zvesto na strani naši klerikaleci. Naš kmet zdaj še ne čuti slabih posledic te klerikalne politike, ker ga klerikaleci še z raznimi umetnimi sredstvi in zdravili vzdržujejo pri življenju. Toda posledice tega pogubonosnega klerikalnega delovanja polagoma inficirajo telo našega kmeta ter ga uničujejo, ne da se pri tem sam zaveda svojega počasnega propadanja.

Priznamo, da je skrajno škodljivo za vse konzumirajoče sloje delovanje raznih kapitalističnih združenj, kartelov in trustov. Pribiti je pa treba, da je ravnotako škodljiv železniški kartel, katerega oče je Kestranek, kakor poljedelski obroč, katerega je ustvaril s pomočjo naših klerikalcev vitez Hohenblum. Naš kmet ravnotako trpi na posledicah draginje, katero pospešujejo industrijski in veleposelstniški obroči, kakor obrtnik ali delavec v mestu. To naši klerikaleci prav dobro uvidevajo. Nočejo pa tega priznati našemu kmetu, ker se boje, da bi se naš kmet ne združil z na-

LISTEK.

Tragedija iz življenja enoletnega prostovolca.

Napisal Andrej Sobota.

Prostovoljec stoji pred vrati vojašnice na straži in gleda melanholično za mimoidočimi damami. Poročnik stopi iz stražnice.

Poročnik: Prostovoljec Podgornik!

Prostovoljec: Tukaj!

Poročnik (v prijaznem tonu): Stopite vendar bliže, dragi moj, rad bi se malo porazgovoril z vami.

Prostovoljec (na tišem): Kaj naj to pomeni? (glasno): Zapovedujete, gospod poročnik?

Poročnik (še bolj prijazno): Glejte, dragi moj Podgornik, jaz sem imel že takoj iz početka neko gotovo simpatijo do vas. Jaz imam namreč rad vse, kar je olikano. Kajne, vi ste dovršili nekaj šol?

Prostovoljec: Nekaj? Predvčerajšnjim sem bil promoviran doktorjem prava.

Poročnik (začuden): Tako? Tega nisem vedel.

Prostovoljec: Ako dvomite, gospod poročnik, — diplomu imam s seboj —

Poročnik: Saj vam verjamem, dragi moj! Kako naj tudi dvomim o resničnosti vaših besed? . . . Vi ste torej dr. iuris? . . . Škoda!

Prostovoljec: Ne razumem, kako mislite to, gospod poročnik.

Poročnik: Trdi se namreč, da juristi v splošnem niso posebno dovtetni za poezijo . . .

Prostovoljec (se nasmehne): So pač tudi izjeme.

Poročnik (naenkrat razdraženo): Kako? Vi si upate smehljati se, ko stojite »Pozor«? Sto vragov! . . .

(Bolj mirno): Ah, pardon, dragi moj! . . . Tako sem raztresen . . . Ljubzen . . .

Prostovoljec: Gospod poročnik blagovoliti biti zaljubljen?

Poročnik: In še kako! Dal bi polovico mesečne plače za en sam poljub z njenih cvetočih ust!

Prostovoljec (na tišem): Polovico mesečne plače, to ne pomeni posebnost veliko! (Glasno): In kdo je ona, ki si upa ustavljati se vašej ljubezni?

Poročnik (sanjavo): Lepa prodajalka v tobakarni vis-à-vis.

Prostovoljec (začuden): Lepa Ema?

Poročnik (nezaupno): Vi jo poznate?

Prostovoljec: Samo površno . . . Tako na videz . . . da — vedno si tam kupujem cigare.

Poročnik (v ostrem tonu): Prostovoljec, storili bi mi veliko

uslugo, če bi v prihodnje svojih cigar ne kupovali tam!

Prostovoljec: Kakor zapovedujete, gospod poročnik.

Poročnik: Ne, da bi se morda bal vaše konkurence! Poročnik in prostovoljec, to bi bilo presmešno! . . . Ampak vendar je varnejše tako.

Prostovoljec: (na tišem): Tudi meni se zdi!

Poročnik: Toda, da pridem že enkrat v pravi tir: Ali se razumete na kovanje verzov?

Prostovoljec (samozavestno): Jaz mislim da! Moje pesmi so se tudi že tiskale.

Poročnik (prime prostovoljca pod pazduho): To je izvrstno! Glejte, dragi moj, jaz se ne razumem na take reči. In to je zame slabo. Lepa Ema boče na vsak način, da ji razkrivam svojo ljubezno verzih. Naš reglement pa nima nikakega stavka o tem, kako se delajo ti verzih. To vem, glavna reč obstoji v tem, da so vrste verzov enako dolge. Vendar bi se pač ne blamiral rad. Prosim vas torej, napravite to reč zame.

Prostovoljec: Z največjim veseljem, gospod poročnik. Kakor hitro se menjamo, se lotim takoj tega dela.

Poročnik: Čemu bi čakali? Saj imate vendar svoj zapisnik in svinčnik in lahko napravite kar na straži. Ob tem času pač ni nikogar mimo.

Prostovoljec: Toda, gospod poročnik . . .

Poročnik (s povdankom): Prosim vas tega!

Prostovoljec (na tišem): To se pravi: Zapovedujem (Glasno): Zgodilo se, gospod poročnik!

Poročnik: Hvala vam! Pijte čašico žganja; pravijo, da to dobro vpliva na inspiracijo. Pijte na moje zdravje!

Prostovoljec (na tišem): Rajše na zdravje lepe Emice!

Prostovoljec hodi na straži gor in dol in prične pesniti na povelje. Pri tem ne opazi, da prihaja polkovnik izza ogla. Od strahu postane bled kot stena, ko mu položi ta roko na ramo.

Polkovnik (v prijaznem tonu): Kaj imate tu?

Prostovoljec (jeclja): Jaz . . . Kaj da delam? . . . Nič! . . . To se pravi . . . računal sem, kako daleč bi letela krogla iz puške, če . . .

Polkovnik (kakor preje): Tako? Dajte, da vidim, če je vaš račun tudi prav. (Mu vzame zapisnik iz roke). To so vendar verzih! »Lepi Emile (Jezno): Vi se predrznete pisati verzih, ko stojate na straži? Jutri se zglaste k raportu!

Polkovnik odide razkačen, prostovoljec začne računati, koliko dni zapora ga čaka. Dva dneva zato, ker je pisal verzih in ravno toliko, ker ni zaklical »Gewehr aus«. Skupaj štiri dni. Malo preveč, ampak zato je storil uslugo poročniku.

Poročnik (stopi iz stražnice): Ali so verzih gotovi?

Prostovoljec: Kakor zapovedujete! Samo . . .

Poročnik (nestrpno): Dajte sem! . . . Veste kaj? Vaši dve uri sta tako že pri koncu; nesite torej pesem lepi Emi in pozdravite jo v mojem imenu. Jutri se sam zglasti pri nji.

Pozorišče: tobakarna. Prostovoljec ravno objemlje lepo Emo okrog vitkega pasu.

Ema: Kdo mi pošilja pesem?

Prostovoljec: Gospod poročnik Zunkovič, toda vi si lahko mislite, da sem jo jaz napravil.

Ema: Torej vi tudi delate verzih?

Prostovoljec (samozavestno): Jaz mislim, da! In če mi daste poljub, vam jih napišem še eno kopo.

Ema: Zares? Potem morda . . . Prostovoljec poljubi lepo Emo, ki se nič ne brani temu. V tem trenutku vstopi major in obstane pri nepričakovnem pogledu vse osupel. Prostovoljec se postavi »Pozor«.

Major (strogo): Kaj počnete tu?

Prostovoljec (v zadregi): Studiram napadanje trdnjav.

Major: Vi se celo šalite povrhu? Zglaste se k raportu!

Major odide, ne da bi si kupil cigar. Vled tega postane lepa Ema tako resna, da si prepove vsako nadaljnjo kratkogaost. Prostovoljec se vrne slabe volje nazaj v vojašnico. Komaj odide, vstopi sobarica.

prednim obrtnikom in delavcem v mestih in večjih industrijskih centrih ter se bojeval za tiste interese, ki so vsem tem slojem skupni.

Naši kmetje Povše, dr. Žitnik, dr. Pegan itd. nastopajo z vso silo zoper to, da bi se odprle meje za uvoz živine. V državnem in deželnem zboru čvekajo na dolgo in široko, da bi se s tem ugonobilo naše poljedelstvo. Vse njihovo utemeljevanje pa nima prav nikakršne realne podlage. Vsi ti njihovi govori so govori eni edino le v ta namen, da jih klerikalni listi ponatiskujejo ter s tem vzbude ono mržnjo in sovraštvo našega kmeta zoper meščana, ki se popolnoma opravičeno in tudi v interesu našega kmeta bojuje zoper skrajno pogubno politiko avstrijskih agrarcev. Stajerski krščanski socialisti vitez Pantz, torej najbližji sorodnik naših klerikalcev, je že opetovano s številkami dokazal, da naše alpske dežele ne proizvedejo klavne živine. Če naš kmet proda mesarju živino, tedaj jo proda edinole vsled tega, ker je ne more vsled nedostajanja krmil rediti. To nedostajanje krmil pa povzroča visoka carina na uvoz krmil, katero je upeljala naša vlada ravno na zahtevo avstrijskih agrarcev. Na drugi strani pa je vzrok nedostajanja krmil okoliščina, da nima naš kmet potrebnih zemljišč za večjo produkcijo krmil, ker veleposestev te travnike in pašne vedno bolj izpreminja v lovške revije, kakor trdi dr. Hoffmeister.

In ko je vitez Pantz zalučal svojim demagoškim tovarišem to trditve, ter jo tudi nepobitno dokazal, tedaj je nastal krik v vsem klerikalnem taboru, ker ravno vsi ti klerikalci žive edinole od nasprotja, katero so sami umetno vzgojili med meščanom in kmetom.

Če bi bili klerikalci res prijatelji našega proletarskega, gospodarsko slabega naroda, tedaj bi morali predvsem na to delati, da se nasprotja med mestom in deželo ublažijo. Pravijo, našemu kmetu se slabo godi. Res je! Ker si pa kmet ne more sam pomagati, tedaj si morajo vsi sloji, ker gre namreč tudi obrtnemu in delavskemu stanu slabo. Tega pa klerikalci ne morejo iz enostavnega vzroka, ker se boje, da bi se kmetstvo ljudstvo ne inficiralo od meščanskih slojev, ki žive v neposredni bližini kulturnih središč, kjer se poraja zmisel za napredek in svobodo. Klerikalci hočejo, da se našemu kmetu slabo godi, ker ga potem mnogo lažje obdržijo v svoji oblasti s tem, da mu obetajo in sicer samo obetajo boljše bodočnost, če ne na tem, pa na onem svetu.

Za Idrijo!

Govoril poslanec E. Gangl v XXXIII. seji deželnega zbora.

(Po stenografičnem zapisniku.)

Visoka zbornica! Poročilo finančnega odseka o provizoričnem pobiranju deželnih priklad za leto 1911 ima v II. odstavku v 2. točki določbo, da se pobiraj kot deželna priklada tudi samostojna deželna naklada od porabljene piva po 4 K od hektolitra. Že ko je prišel predlog o povznanju deželne naklade na pivo prvič pred to visoko zbornico, sem govoril proti temu povznanju in sem takrat tudi navedel za to svoje protivno stališče razloge, ki jih ni mogel ali ni hotel nihče ovreči. Ker pa je to povznanje ostalo, je jasno moje stališče, ki ga moram zavzeti nasproti

proračunskemu provizoriju. Torej o tem nobene besede več!

Pri tej priliki se pa hočem dotakniti čisto mirno, ker sem prepričan, da lepa beseda tudi v politiki časih najde lepo mesto, dveh vprašanj, ki se tiče našega volilnega okraja. In sicer opozarjam v prvi vrsti na določbo člena XIX. državnega osnovnega zakona, ki z jasnimi besedami priznava vsakemu narodu enakopravnost v uradih, v cerkvi, v šoli in sploh v javnem življenju. To enakopravnost pa vlada, kakor je visoki zbornici splošno znano, slovenskemu narodu nasproti ne izvršuje v tisti meri, kakor jo izvršuje nasproti drugim narodom. In le takrat je slovenski narod enakopraven, kadar je treba odplačevati bodisi krvni ali denarni davek. (Klic: Res je!) To napadno izvrševanje narodne enakopravnosti nasproti nam Slovincem se kaže tudi v idrijskem mestu.

Gospodar idrijskega mesta je pravzaprav c. kr. rudnik, ki ima tam kaj velika posestva, ima veliko javnih poslopij, veliko uradov, veliko uradništva in ki spravlja tudi ves dobiček, ki ga donaja idrijski rudnik. Ta enakopravnost, o kateri sem prej govoril, se nasproti slovenski Idriji izvršuje v taki meri, da rudniška uprava pošilja v Idrijo uradnike, ki ne samo da slovenskega jezika niso zmožni v govoru in pisavi, niti toliko ne znajo slovenski, da bi jim bilo mogoče obveščanje z delavci, ki so vsi brez izjeme Slovenci. Zaradi tega pa postavlja idrijska občina vsako leto gotovo vsoto v svoj proračun, ki je namenjena absolutom idrijske realke, ki se hočejo posvetiti montanističnim študijem. Tako bi dobili naraščaj, in vlada bi potem lahko nastavljala v Idriji pri rudniku slovenske uradnike. Ker pa število absolutov idrijske realke od leta do leta raste, je čisto gotovo, da tista vsota, ki je bila prvotno v označeni namen določena, ne zadošča več in jo je treba od leta do leta zviševati. Tako so to vsoto tudi lanske leto zvišali, vendar pa je bil proti tej postavki vložen rekurz, ki mu je tudi deželni odbor iz mena nerazumljivih razlogov ugodil.

To enostransko enakopravnost kaže uprava idrijskega rudnika tudi s tem, da ima na svojih javnih poslopijih povsod izključno le samonemške napise. Letos so dogradili erarično električno centralo, in tudi na tem poslopiju se nahaja samonemški napis »K. k. elektrische Zentrale«. Ravno tako so n. pr. napisi nad učnimi sobami idrijske rudniške ljudske šole samonemški, kakor da bi v to šolo hodili samonemški učenci in nemške učence, in celo tisti plačilni listki, ki jih dobivajo nemščine ne-vešči delavci, so pisani samo v nemškem jeziku. Jaz sem sicer glede tega že osebno interveniral pri rudniškem ravnateljstvu v Idriji, in obljubilo se mi je, da se bodo vsaj ti listki izdajali v slovenskem jeziku, ali se je pa obljuba že izvršila, ne vem, mislim pa, da ne.

Zatorej se mi zdi umestno, da stavljam ob tej priliki predlog, ki sicer ni v nobeni zvezi s finančnim položajem dežele, za katerega torej tudi visoka zbornica tem lažje glasuje, ker niso združeni z njim nobeni izdatki, in ki se glasi (bere):

»Deželni zbor skleni:

C. kr. ministrstvo za javna dela se pozivlja, da da nemudoma napraviti na vseh svojih uradih in poslopijih v Idriji vsaj dvojezične, t. j. slovensko - nemške napise, čuvajoč s tem v členu XIX. drž. osnovnega zakona zajamčeno enakopravnost.«

(Poslanec Jare: »Za to bomo glasovali.«)

La potem, visoka zbornica, imam še drug predlog, ki se tudi tiče idrijskih razmer. Idrija je, kakor znano, daleč ločena od vsega sveta. Prometne zveze so silno slabe. Jaz sem na to že v prejšnjih zasedanjih opozoril deželni zbor kranjski, ki je tudi sprejel dotični moj samostalni predlog, ki je meril na to, da naj bi se te zveze izboljšale. Takrat smo sklenili, da se pozivlje c. kr. pošto ravnateljstvo, naj ustanovi avtomobilno pošno zvezo med Logatcem in Sv. Lucijo, oziroma naj vsaj odredi dvakrat na dan prihajajočo in odhajajočo pošno zvezo Logatec - Idrija - Zelin - Sv. Lucija ter določi na že obstoječi progi Idrija - Logatec preprekanje konj v Godoviču - in dalje, naj se zveže ta Idrija in Vipava z vozno pošto.

Kakor sem pa poučen, je pošno ravnateljstvo — žal — tega mnenja, da so take razmere, kakršne obstojejo, najboljše tudi za bodočnost. (Smeh.) Zaradi tega je obveščanje idrijskega mesta in okoliških vasi: Vojsko, Dole, Spodnja Idrija, Kamolnja, Ziri itd. z zunanjim svetom jako oteženo, če v ugodnem letnem času, kaj pa šele po zimi, ko rabi pošta 6—9 ur do Logatec, ako sploh kje v snegu ne obliči. (Klic: Lepa pošta!) Idrija sama, ki šteje okrog 7000 prebivalcev, ima zmerom jako veliko posla z okrajnim glavarstvom v Logatcu. Res ima okrajni glavar vsak mesec v Idriji določen uradni dan, vendar to z ozirom na vedno rastoče potrebe mesta in okolice ne zadošča, kar se je tudi že večkrat pokazalo zlasti ob katastrofah, ob povodnjih, ko je preteklo 2—3 dni, da je prišel okrajni glavar v Idrijo, tako da je intervencija prišla prepozno. Meni se zdi, da bi Idrija kot drugo največje mesto v deželi, ki leto za letom ogromne vsote donaja deželi in državi, vendar zaslužila priti do tega, da bi se v mestu napravila ekspozitura okrajnega glavarstva v Logatcu. Ta zahteva je v danih razmerah popolnoma opravičena, ker bi tudi dežela Kranjska ne bila nič prizadeta v finančnem oziru. In zaradi tega sem mnenja, da se tudi ta moj drugi predlog lahko sprejme, ki se glasi tako-le: (bere):

»Deželni zbor skleni:

C. kr. vlada se pozivlja, da čimprej ustanovi v Idriji, v drugem največjem mestu na Kranjskem, ekspozituro c. kr. okrajnega glavarstva v Logatcu.« (Odobravanje.)

Epilog k „Narodnemu katestru Koroške“.

Sedaj, ko so končani Begovi podlistki »Narodni katestr Koroške« bodi mi dovoljeno izraziti svoje mnenje. Podlistki so bili zanimivi za vsakega izobraženca, ki zre čez meje ožje domovine Kranjske, zato bi bilo želeli, da se izdajo v posebni knjigi.

V marsičem bi se dalo sicer oprekatati idealnim nazorom pisatelja, toda oziral se je na obstoječe razmere ter ni preostro kritikal po izreku: pokvari se lahko, popravi težko. Prav je, da se pohvali tudi duhovščina tam, kjer je res med narodnimi delavci. Toda pisatelj je premalo naglašal, da se tudi med slovenskih duhovščino na Koroškem čimdalje bolj zajeda duh nestrpnosti, ki je prevzel že vso kranjsko duhovščino. Ta duh se širi na gospodarskem polju (Ljubljanska zadružna zveza) potom izobraževalnih društev, potom

»Slovenskega šolskega društva« in »Slovenske Straže« itd. Tudi Marijine družbe so verna kopija kranjskih in letnih političnimi tendencami. Kaj je drugega kot krajina nestrpnost, ako slovenski duhovnik za take blage in nepristranske namene, kakor jih je imel širalec »Narodnega katestru«, ki lahko dobro služi tudi »Političnemu in gospodarskemu društvu za koroške Slovence« odgovori sivo, da »Družba sv. Cirila in Metoda« nima zaupnika, pač pa voditelji v Celovcu.

In še neko stvar je pisatelj takto zamolčal. Znamo je, da vzdržuje »Družba sv. Cirila in Metoda« v Šent Rupertu pri Velikovem večrazredno šolo, katere politični vodja je ondodni župnik g. Treiber. Normalnomislilec človek bi mislil, da stori tak zaupnik vse za preveč dobrotljive družbe. Toda znano nam je, da je ravno g. Treiber nastopil proti snovanju nove ženske Ciril-Metodove podružnice ter hitel ustanoviti podružnico »Slovenske Straže«. Tu bi se morala nehati vsa potrpežljivost.

In kako postopa »Družba sv. Mohorja«, ki hoče biti za vse Slovence »nolli me tangere«. V letošnjih knjižnih izdajah priporoča »Slovensko Stražo«, ki dosedaj za koroške Slovence še ni ničesar storila, popolnoma pa prezira »Družbo sv. Cirila in Metoda«, ki je žrtvovala in žrtvuje ogromne tisočake za Koroško.

Obehem zbirajo po vseh koroških župniščih od Mohorjanov dar le za »Slovensko Stražo«. Tudi zaupnik Ciril-Metodove družbe, g. Treiber. Kak pouk sledi iz tega za napredne Mohorjane? Ne eviliti nam potem, da kršimo sloglo.

Dasi neradi in v svojo sramoto, moramo priznati, da je vsa slovenska politika in skoraj vsa gospodarska moč na Koroškem v klerikalnih rokah, zakaj posamezni samostojni možje ne pridejo v poštev. Klerikalizem ima torej na strani skoraj vse slovensko ljudstvo. A kaj stori za njegovo probujo in za izvojevanje jezikovnih pravic? Kje so shodi, kje predavanja, kje društvena organizacija? Ako zahtevajo slovenski odvetniki in drugi redki izobraženci jezikovne pravice pri sodiščih, se jim sodniki smejejo, češ, to zahtevate le vi, ljudstvo pa je zadovoljno z doseženo prakso germanizacije. In vodilni klerikalci ne store ničesar, da bi ljudstvo poučili. Priznamo, da je doma na Koroškem med klerikalci premalo sposobnih in odločnih mož. Toda zakaj pa si svoje kranjski klerikalci nekako vrhovno vodstvo nad politiko koroških Slovencev? Ko je izšla znana skandalozna knjižica ljubljanskega škofa, so kranjski klerikalci priredili v enem dnevu menda do 150 shodov ter prali škofovo perversnost tako, da je ljudstvo videlo v škofovi knjižici malo sv. pismo. Ako bi se kranjski klerikalci s tako vmeno zavzeli za probujo koroških Slovencev, bi postale razmere čez noč boljše. Eno nedeljo naj prirede po vseh koroških župnijah shode, na katerih naj poslušno ljudstvo pouče o njegovih pravicah v uradih, šolah, cerkvah in avtonomnih korporacijah. Seveda je treba za to nekoliko več korajže, kakor prirejanje shode v kakih kranjskih Rovtali. Probujena ljudstva bi se tudi oblasti zdale.

Ne da pa se tajiti, da bodo vse oblasti na Koroškem sovražile in prezirale Slovence, čimbolj bodo lezli pod klerikalno kuto. Vsi merodajni činitelji na Koroškem so napredni, ki mrze tudi nemške nazadnjake, slo-

venske seveda iz dvojnih ozirov. Zato imajo vsi uradniki in javni činitelji, posebno učitelji, olajšano stališče, ako ne prikrivajo svojega naprednega naziranja. Na ta način so odločilnim činiteljem vsaj v enem oziru sorodni in simpatični ter jim zaradi tega odločnega narodnega mišljenja ne bodo tako zelo zamerili. Učitelj-naprednjak slovenske narodnosti ima pa tudi v kolegijalnosti z nemškimi tovariši laglje stališče, ker napredni nemški in nemčurški učitelji dosti manj sovražijo odločnega Slovence, ki je naprednih nazorov, kakor so-krvnega črnuha.

Ko bi imeli koroški Slovenci naprednega poslanca, bi ta dosegel pri nemških mogotcih vse drugačne uspehe, kakor pa klerikalec G. Slovenskemu učitelju, uradniku itd. zamerijo že zato, ako posreduje zanj klerikalec.

Zato je prvi pogoj za naše napredovanje na Koroškem, da postane samostojnomislilec, da se iznebimo klerikalnega jerobstva ter se kažemo povsod odločne narodnjake in naprednjake. Potem šele bo izginilo nemško istovetno naziranje: slovensko in črnško je eno in isto.

V ostalem pa priporočam vsakomur, naj pazno prečita Begovo razpravo, ako izide v knjigi.

P. G.

Dani se.

Preteklo nedeljo popoldne smo ustanovili v Planini na Notranjskem že zdavnaj potrebno podružnico družbe sv. Cirila in Metoda. Vsakdo, ki pozna naše lokalne razmere, mi bo pritrdil, da smo storieli velik greh, ker se v tej prijazni dolini nismo toliko časa zganili. Drugi trgi in vasi na Slov. so nas prekašali in poladali dar za darom na oltar domovine, mi pa smo do zadnjega časa mirno gledali, kako se je šepiril pri nas nemški nacionalizem. Renegatsko je raslo od dne do dne, tuje se so sprejemali v službe, dočim so se domačini odklanjali; mi pa smo smatrali to za malenkost in pustili smo jih nemotene. Ljudje pa, ki so bili nekdanj v društvu, čigar geslo je bilo: Vse za narodni napredek! so presedali v nam sovražni nemški tabor in snovali podružnico »Südmarke« v našem popolnoma slovenskem trgu!

Takemu početju je bilo na vsak način treba dati krepkega odgovora. To smo storiли v nedeljo. Našim nemškim kričačem nočemo ostati niti v narja na dolgo, ampak vračali jim bomo desetkratno; če bode treba tudi večkratno!

Prvi občni zbor je otvoril trgovec g. Fran K i a u t a. V svojem pozdravnem nagovoru nam je opisal v kratkih potezah kulturno zgodovino Slovencev iz leta 1848. Pokazal nam je napredek od današnjega dne, katerega smo dosegli pod vodstvom naših narodnih boriteljev in orisal one pravice in enakopravnost, katere je dandanes za nas večinoma še na papirju. Priporočal je, naj se oklenemo nove podružnice, ker le z združenimi močmi nam je mogoče kaj doseči.

Za njim je govoril družbin potovalni učitelj g. Ante B e g, kateremu bodi pri tej priliki izrečena srčna hvala za njegov govor in prihod. Opisal nam je pomen družbe sv. Cirila in Metoda ter dobrote, katere deli Slovincem s tem, da rešuje naše mladinu pred potujčevanjem. Lepo je bilo videti tega narodnega moža, kako je temeljito dokazal, da je vsak

Sobarica: Prosim, deset trabuko. Ema: Izvolite si izbrati.

Sobarica: Prosim, zapišite. Gospod stotnik plača ob prvem.

Ema (na tihem). Rada bi samo vedela, ob katerem prvem? (V svoji raztresenosti zavije cigare v papir, na katerem je bila napisana pesem.

Pozorišče v pisarni vojašnice. Čas: ura, ko traja raport. Stotnik hodi razburjen gor in dol.

Stotnik: Prostovoljec Podgor-nik!

Prostovoljec (stopi naprej): Tu-kaj!

Stotnik: Prostovoljec Podgor-nik, vi ste nepoboljšljiv človek. Tri pritožbe so došle proti vam.

Prostovoljec: Prosim, gospod stotnik...

Stotnik (kategorično): Brez-ugovora! Gospod polkovnik vas je za-sačil, ko ste, stoječi na straži, kovali verze. Zato se boste pokorili šest dni.

Prostovoljec (na tihem): Zara-čunal sem se: Šest namesto štiri.

Stotnik: Gospod major je bil na-vzoč, ko ste poljubili trafikantinja vis-à-vis. Za to kršitev subordina-cije...

Poročnik: Kaj? Poljubil jo je? Stotnik (posmehovaje se): Da, poljubil jo je! Takšen prostovoljec je zmožen za vsako dejanje. Za ta pre-stopke deset dni.

Prostovoljec (na tihem): Zopet sem se zaračunal!

Stotnik: Toda najhujše pride še-le zdaj. Pomislite samo, ta človek si upa, dvoriti moje hčeri!

Prostovoljec (ostrmel): Jaz da bi si upal!

Stotnik (razkačeno): Tajite, ako morete! (Izvrleče papir iz žepa). Kaj morda tole ni vaša pisava? In kaj morda moji hčeri ni Ema ime? Našel sem to ovito okrog cigar, ki jih je prinesla sobarica. Vi ste torej v zvezi s sobarico? Za to nemoralnost vam gre nadaljnih deset dni zapora.

Prostovoljec (na tihem): 6 in 10 + 10 = 26.

Poročnik: Prosim, gospod stotnik, tudi jaz imam pritožbo. Prostovoljec je zapustil večeraj stražo brez dovoljenja.

Prostovoljec (osupel): Toda gos-pod poročnik!

Poročnik: Ali sem vam morda dovolil? Recite vendar, da sem vam dovolil. Od vas se lahko pričakuje tudi to.

Prostovoljec (na tihem): Prav ima. Ni mi dovolil, temveč mi je za-povedal.

Stotnik: Torej nadaljne štiri dni. Skupaj 31.

Prostovoljec: Pardon, gospod stotnik, samo trideset!

Stotnik (jezno): Tako? Vi hoče-te torej boljše računati kakor vaš stotnik? Za to še štiri dni: skupaj 35.

Stotnik odide, poraženi prostovol-jec vzame papir in svinčnik in začne računati.

»Jaz imam vendar prav! Samo 34 jih je in ne 35. Zadnji dan torej ne šteje... toda preedeti ga bom mo-ral vendarle.«

Jubilejska umetniška razstava.

(Dalje.)

Tudi ni ta doba izzorevala velikih slikarskih dob in z njimi naraščaja, ki bi to, kar je zasnoval učitelj, poglابلjali in širili in na tak način zagotovili organski razvoj. Šola Matevža Langusa je ostala brez trajne-ga vpliva, šola Janeza Wolfa nam je sicer dala brata Janeza in Jurja Su-bica, ki pa sta vso silo svojega moj-strstva darovala Dunaju, Pragi, Pa-rizu, Atenam, potem pa se je njen vpliv unesel.

Samostojnost umetnikov na eni in neugodne socialne razmere na drugi strani so povzročile, da se umetnost v tej dobi pravzaprav ni razvijala, ampak da se je porajala skokoma: pognala je cvet in usah-nila, da na drugem koncu požene nov, povsem drugačen cvet.

To dejstvo je značilno.

Pa raje ne govorimo več tako splošno, ampak si vso stvar poglej-mo od blizu.

Tisto veselo gibanje, ki ga je bilo na umetniškem polju na Kranj-skem opazovati v 18. stol., je bilo po-četkom 19. stol. popolnoma poleglo. Vsa Kranjska ni mogla pokazati niti enega slikarja ali kiparja, ki bi bil zaslužil naslov resničnega in v vseh smislih vrednega umetnika. Edi-no Kranjčani so se mogli postaviti s

svojim Leopoldom Lajerjem, ki se je bil pri slikarju Martinu Joa-himu Schmiedu iz Kremsa, kateremu so rekli Kremser Schmied in ki je za Velesovsko cerkev pri Kranju z velikim mojstrstvom naslikal 7 ve-likih oltarnih slik, tako vro izučil v slikarstvu, da so njegove skoro po vsih gorenjskih cerkvah, pa tudi med zasebniki raztresene slike bile prave znamenitosti. Vedel je namreč slika-ti s tako prijetno ubranimi, živahnimi barvami, da si je kmalu pridobil ime častiveznega slikarja. Zlasti ljubki so bili njegovi angelci, ki so bili njegova specialiteta. Umrl je Lajer 12. aprila 1828. l. Ko se je bil na Koroškem poročil z Egartnerico, je posinovil njenega sorodnika Josi-pa Egartnerja, ki je bil tudi slikar v Kranju.

Ta Egartner, ki je bil Lajerjev učenec, nekako odvarja dobo, katero premotivamo danes, dobo od leta 1830. nadalje, tako da treba zabele-žiti, da je kranjska slikarska umet-nost ob rojstvu našega vladarja stala v znamenju Lajerjeve šole.

O tega Egartnerja je v razstavi ena rodbinska slika: tri osebe sede neke in se trdo drže. — Precej spret-nosti kaže Lajerjev učenec Juri Tavčar, čigar pomorska krajina seveda ni posmeta po naravi, ampak je prav tako nastala v ateljeju, ka-kor so tiste čase sploh raje slikali iz-mišljene krajine nego pa delali po naravi. Manj zmožnosti kaže Lajer-jev učenec A. Wissjak (Bijak), čigar krajine niti toliko prijetnih

barv nimajo kot Tavčarjeve, marveč so puste in precej nerodno zasnova-ne. Prav tako neokretne so njegove nabožne slike. — Tem mozem ni od-rekati nadarjenosti, pač pa se jim po-zna, da se niso šolali.

Iz iste dobe je krajinar Anton Hayne, na naši razstavi zastopan z veliko panoramo mesta Kranj. Hayne je bil iz Kranja doma, pozneje pa je bil profesor živinozdravn-štva na Dunaju, kjer je tudi umrl (1852. l.). Njegove krajine, ki so za tisti čas nenavadno vestno posnetepo naravi, kažejo veliko ljubezen do na-rave, kar je za tedanje dobo nekaj posebnega, in lahko potrdimo, da je prozorna zraka in spretno narav-no razsvetljevalo, zlasti sence dreves. Razmerje med osrednjem in osred-jem pa je izvečine slabo pogojeno, za-to učinkujejo slike nemirno, kakor n. pr. naš Pogled na Kranj.

Ostali neznatni slikarji in kipa-riji te dobe Miha Kavka, Batič, Bartl, Brodnik, Kogovšek, Dolinar, Miško-vič, Mikš, Alojzija Marija Petrič i. dr. na naši razstavi niso zastopani, menda brez škode.

Tako je torej tiste čase bilo v našem umetniškem življenju dokaj puščoba. Zato se ne čudimo, kako da so tako navdušeno pozdravljali in proslavljali Matevža Langusa iz gorenjske Kamne Gorice.

Saj je bil v tistem času edi-ni znamenitejši slikar. Izprva, ko si je s poslikavanjem ob službi denar, da se je mogel izobraževati v slikar-ski umetnosti na Dunaju, potem pa

najp. na družbo sv. Cirila in Metoda od strani lastnih bratov neumoljenih, krivičen. Govori se, da je družba brezverska, liberalna, a v resnici je družba le narodna, slovenska. Ostala je zvesta onim pravilom, katera so ji dali njeni ustanovitelji, med katerimi so bili tudi duhovniki. Pokazal nam je posledice, katere rodijo plemenčevalne šole za slovenske otroke in poštvalnost Nemcev do svojih »obrambnih« družtev. Zato je i naša dolžnost, da se oklepamo naše družbe sv. Cirila in Metoda!

Za g. Begom je govoril pravnik Ivan Bolé. V svojih izjavah se je bavil z lokalnimi razmerami. Danesnji dan je važen za Planino v dvojnem oziru: Ugled našega trga in planinske doline sploh se bode povečal, ker smo izbrisali raz sebe madež, da smo bili toliko časa edini brez podružnice. Na drugi strani pa se bomo začeli zopet družabno gibati, kakor prejšnja leta, ko je bilo delovanje »Čitalnice« živahnije. Ošabnost planinskih Nemcev je tako velika, da mislijo, da bomo mi Slovenci pred njimi klečepazili. Razbodbali so v javnost, da imamo mi Slovenci — zlasti govornik — pred njimi strah. Zato tudi v javnosti povemo na glas, da se za take govorice ne menimo! Če se jim godi krivica — naj dokažejo; z bahavimi besedami poniževati se pa ne damo!

Ker se govori, da dobimo v kratkem podružnico »Slovenske Straže«, se je govornik dotaknil tudi tega vprašanja in dejal: »Za obrambo Slovenstva je tukaj naša podružnica. Kdor ustanovi poleg nas podružnico »Slovenske Straže«, ta ne dela narodno, ampak strankarsko. On ne koristi slovenski stvari, pač pa škodi, ker hoče delati pogubno konkurenco!»

Nato se je dotaknil »Südmarkin« podružnice v Planini. Ta podružnica je uboga, jetična nemška devica, katero so pred par leti krstili na blagodonečje ime »Südgau«. Ona ni nemška hči, ampak pastorka, ker njen oče je odpadel Slovenec. Nam se ni treba bati ničesar; močni smo dovolj. Če bomo storiili svojo narodno dolžnost, potem bodo nemške cvetke v Planini kmalu zaplakale, smrtni angelj bo povesil oni rjavci meč, katerega je vihtel prof. Schrautner nad Planino, svede se bodo prelemile, »Südmarkin« nabiralnik pa bo s svojo praznoto glasno pričal, da »Südgau« v Planini ni več, da je mirno zaspal v gospodu — profesorju Schrautnerju!

Ker je podružnica moška in ženska, sestavil se je tudi odbor mešan: Predsednik Fran Kiauta, namestnica Jelica Gärtner, tajnik Josip Milavec, namestnica Pepina Martinčič, blagajnik Alojzij Gärtner. Ostali odborniki in odbornice pa so: Franc Martinčič, Anton Bernik, Ivan Modrijač, Anton Bernik, Ivan Modrijač, Blaž Rupnik, Julij Tršar, Leopold Kotar in Minka Klemenec. Za delegata na glavno skupščino sta bila izvoljena predsednik in pravnik Bolé.

Pristopilo je že pri prvem obdobju zboru čez 60 letnih članov in članice. Bodi izrečena na tem mestu hvala vsem, ki so pristopili in onim, ki so člane pridobivali. Odlikovala se je pri tem zlasti gđ. Jelica Gärtnerjeva, ki je v teku enega tedna pridobila 19 letnih članov. Čast tudi onim narodnim hišam, ki štejejo po več članov. Vsekakor smo pokazali, da nismo tako mrtvi, kakor se nas je slikalo. Številke govoré jasno.

Končno bodi izrečena prisrčna hvala vsem okoličanom, ki so nas ta dan posejili; zlasti vrlim Postojncem,

ki so prihiteli v Impozantnem številu na naš občni zbor, gospodom Pirnatu iz Postojne za podarjenih 5 K in g. Šebeniharjevi iz Unca za 1 krono.

Začeli smo dobro in ako bomo svoje delo tako nadaljevali, potem bodo morali zopet naši Posilincei kmalu napraviti v Počivalniku veselico, združeno z osmino po rajni »Südmarkini« podružnici, ki je oreminula v dobi najlepših let. Pretakali bodo krokodilove solze, ko se bodo spomnili, kako je bledih lic v deviškem krilu ležala na mrtvaškem odru. Iz grla pa ji bodo gledale noge onega Slovenca, katerega ob smrtni uri ni mogla več pribaviti. Srečo bo pokalo nemškimi kričanjem, ko bodo pomislili, da jo je dohitela smrt v sredi »plodonosnega dela«, o katerem do danes ni ne gluha, ne sluha!

Jeseniške novice.

Občinske volitve se bližajo. Občinski uslužbenci že »popisujejo« občane. Radovedni smo na volilni imenik, ki ga bo sestavil gerent Čebulj. Upamo, da pridejo Jeseničani vendar enkrat do župana in občinskega odbora.

Paar in Čebulj sta menda ležala v bratskem objemu, ko ju je »Slovenski Narod« počastil s par vrsticami. Saj je prav! »Slovenci, le vkup držimo!« pravi Čebulj.

Nedeljski »Slovenec« govori nekaj o liberalno-socialnodemokratični zvezi, češ, da »Naprej« vabi na »Schifferrjeve prireditve«. S tem, da je gospod Schifferr prestavil in priredil za slovenski oder Blümsriederjevo igro: »Iz tovarne«, je pripomogel k napredku v slovenski dramatik. Da pa »Naprej« opozarja na pripričo te igre, je znamenje, da je v obče ugajala, ker do danes »Naprej« še ni omenil nobene stvari o dramatičnih predstavah na Jeseničah. Ali mar »Slovenec« dopisnik misli, da bi bilo umestno, da bi delali napredni časopisi reklamo za kako »Sveto Nežo« ali za »Andreja Hoferja«?

Kar se pa tiče narodnosti, smo še vedno mnenja, da je najintencionalnejši socialdemokrat še vedno toliko naroden kot klika rimskih podreptnikov, katerim je mari samo to, da gospodarijo, si polnijo žepa s trdo zasluženim denarjem delavcev in kmetov ter vrhu tega še mislijo, da so nedotakljive, svete osebe.

Po jeseniških gostinah lazi nek fante, ki vleče razne pogovore na usesa ter jih potem nese v farovž v svrhu informacije za »Slovenca«. Opozarjamo napredne gostilničarje na tega gosta, ki itak ne pije drugega kot — vodo! Zato so pa tudi jeseniške novice v »Slovenca« dokaj vodene.

Občinski sluga, po domače Jurež, ki je priznan kot najmanj pametni med nepametnimi terciarji na Jeseničah, si je stavil v nalogo, da nese vsak važnejši akt iz občinske pisarne v aprobacijo v farovž, zato dobi menda z novim letom red usnjate uzde, ampak samo pod pogojem, da ne bo nikdar napolnil hlače, kadar bo pijan.

Zaspani naprednjaki na Jeseničah naj se vzdramijo in pomislijo, da bo treba delati in zopet dati. S spanjem se nihče ni prišel do kruha! Ni vse, da le živimo, treba je tudi, da damo temu življenju temelj in pravo moč. Domačini, sedaj pokazite, da ste res vi domačini, ne pa fajnotarji in kaplani. Če pa nočete, ste sami krivi, in če bo gospodaril v občini zopet »žnidar«, kakor ga imenujete, potem se pozneje ne pritožujte in ne vprašajte, kdaj bo tega konec.

bre so Langusove cerkvene podobe, zlasti v kompoziciji. Nedostaja pa jim tiste duševnosti, tistega svetega notranjega življenja, katerega je kasneje s tolikim mojstrstvom svojim svetnikom vedel vdihavati naš Janez Wolf slavnega imena. Langusovi svetniki so navadni ljudje, pomaknjeni v gotovo predpisano pozo. Poza je lepa, ogreli pa nas ti svetniki ne bodo, ker mojster vanje ni vedel vdihniti potrebne svetniške duše.

Najboljše, kar je ustvaril Langus, so njegove velike cerkvene podobe, slikane na presen zid. V Ljubljani je vidimo v Šenklavzu in v frančiškanski cerkvi. Te slike so dosti bolj žive in vse dovršeneje, pravi umotvorji. Langus ni bil tak velikan, za kakršnega so ga smatrali njegovi sodobniki, ni bil nikak ženič, ki bi ustvarjal kaj novega in kazal nova pota, bil pa je zelo marljiv slikar, umetnik, ki sega nekoliko nad povprečno srednjo mero. Iz lastnega je le malo zajemal, ampak se je le bolj naslanjal na tuje vzorne mojstre, zlasti na italijanske. In kakor vsa umetnost te dobe na sebi nima prav ničesar, kar bi jo označevalo kot pristno kranjsko umetnost, tako je tudi Langusova umetnost docela kozmopolitska: prav tako bi bil lahko slikal tudi kak Italijan ali kak Dunajčan. Umrli je Langus visoko spoštovan v Ljubljani 1855. l. Bil je poslednji baročni slikar na Kranjskem. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

+ Seja volilnega odbora je danes ob osmih v »Narodnem domu«.

+ Natan in Portugal. Velike so krivice, ki so jih klerikaleci že storiili Ljubljani in velika je gmotna škoda, ki so jo prizadejali mestu. Odkar so klerikaleci prišli v dež, zbrpu na krmlu in imajo v rokah deželni odbor, izrabljajo svojo moč proti ljubljanskemu mestu na najbrutalnejši način. Prejšnjo mestno upravo je deželni odbor šikaniral, kolikor je mogel; a ni samo nagajal, celo hudobno je mestu in prebivalstvu škodo delal. Le pogledimo na pr. na Dunajsko cesto. Na prostoru starega vojaškega oskrbovališča bi danes že lahko stal velik modern hotel, mestu v okras, vsem na korist. Mesto bi bilo pri prodaji sveta zaslužilo lepe tisočake, različni obrtniki bi bili zaslužili lepe vsote pri gradnji hotela, in tudi druge parcele bi se bile že lahko prodale. A klerikaleci so zlorabili svojo moč in preprečevali prodajo tega sveta, ker niso hoteli, da bi se zidal v Ljubljani nov hotel, da bi mestna občina pripredaji tega sveta kaj zaslužila in da bi različni obrtniki dobili dober zaslužek. Danes ima mestna občina škodo, ker svet ni prodan in mora občina plačevati obresti, podrtja na Dunajski cesti stoji še vedno in bo še dolgo stala, kajti nihče neče kupiti tistega sveta. Podobnih, če tudi ne tako vnebovpijočih slučajev bi lahko navedli še mnogo. Počasi bodo že še na vrsto prišli. Dalje so klerikaleci uvedli novi občinski volilni red, ki je za ljubljanske volilce velikanska krivica, ker ž njim hočejo klerikaleci mesto potlačiti pod gospodstvo okoliških kmetov. Najhušji udarec, ki so ga klerikaleci prizadejali ljubljanski občini in vsemu prebivalstvu pa je novi občinski zakon. Ljubljana bo morala za ceste na kmetih plačevati stotisoče na leto, česar s sedanjimi sredstvi ne more. Posledica tega bo občutno splošno podražanje; podražila se bodo stanovanja, vsled višjih najemščin bodo morali tudi trgovci in obrtniki cene zvišati, a vsako zvišanje najemščin in cen blaga in izdelkov provzroči zvišanje delavskih mezd. Tako sovražno, tako skrajno krivično in hudobno se klerikaleci postopali proti Ljubljani. Postopali so tako, ker sovražijo mestno prebivalstvo, ker hočejo mesto oslabilo s tem, da mu nalože kar mogoče najhušja bremena. A sedaj se bliža čas občinskih volitev. Klerikaleci bi radi zagospodovali tudi v Ljubljani. Dokler nimajo Ljubljane, niso na konju, kajti Ljubljana je le največja slovenska mestna občina in kot taka je za vsako stranko več vredna, kakor vse druge občine. A ker se klerikaleci zavedajo svojih zločinov, ki so jih storiili Ljubljani, ker se zavedajo, da zaslužijo vse sovražstvo in vse zaničevanje, zato skušajo pod verskim plaščem napraviti med ljubljanskimi prebivalci zmedo. Politični in gospodarski boj za mestno občino bi klerikaleci radi premenili v verski boj, misleč, da bodo na ta način lažje dosegli uspehe. V ta namen so sklicali za jutri shod v »Union«. Povšeta, ki ga sicer povsod odpravijo, so kot paradešimljani poslali naprej. Natan in Portugal! To je geslo, s katerim vabijo klerikaleci na svoj jutrišnji shod, s tem shodom bodo otvorili boj za občinske volitve, ki ga hočejo voditi kot verski boj. Bomo videli, kako se bo končal ta boj za klerikalizem in za vero.

+ Klerikaleci in Elsner. Klerikaleci niso storiili nobenega koraka proti imenovanju Elsnerja. Ze več tednov, predno se je izvršilo to imenovanje, smo jih opozorili na pretrečo nevarnost, a klerikaleci se niso zmenili. S tem so najbolje pokazali, da jim ni nič za stvar in da zdaj le navidezno nekaj zabavljajo. Vzrok temu je, da imajo klerikaleci pri nad-sodišču v Graecu posebno zaščito. Graško nad-sodišče je doslej rešilo še vsakega duhovnika, ki je bil na Kranjskem obsojen na rjeet. Naravno je, da so klerikaleci za to hvaležni in da ne delajo graškemu nad-sodišču nobenih sitnosti, najmanj iz narodnih in političnih nagibov. Zato so zadovoljni tudi z Elsnerjem. Malo so zaropotali proti — liberalcem in Ploju in stvar je bila zanje rešena. Zdaj so z Elsnerjem popolnoma zadovoljni in bodo še njegovi dobri prijatelji, če bo skrbel za duhovnike.

+ Pogled za kulise. Umirajoč samega spoštovanja pred različnimi mogočniki je slovenski človek kar trd samega začenja, če izve, kako so ti mogočniki pod kožo — krvavi. Tak slučaj, pri katerem se človek kar za glavo prime, je prišel zdaj na dan. Razkril ga je znani dunajski poslanec Schneider. Najprej je povedal, kako je grof Stürgkh, sedanjí naučni minister dobil to službo. Preskrbel mu jo je dr. Sieghart, sedanjí guverner velike banke »Bodenkreditanstalt«. Sieghart je bil še pred 15. leti majhen žurnalist. A ker je znal biti skrajno brezobziren, si je ponalgal naprej. Najprej se je dal kratiti in njegov kretni boter je bil grof Stürgkh. Ko je bil Sieghart enkrat

krščen, je avansiral s čudovito naglostjo. Postal je sekijski šef, postal je ekselencija in bil je desna in leva roka ministrskega predsednika Becka, to se pravi, najmočnejši mož v Avstriji. Ta Sieghart je tudi oče sedanjega državnozbornskega volilnega reda in je v največji meri pomagal, da so se okraji na Slovenskem tako razdelili, kakor so želeli klerikaleci. Svojemu krstnemu botru grofu Stürgkhu je seveda hvaležen in tu je to tudi dokazal s tem, da ga je nastavil kot naučnega ministra. Stürgkh pa ni edini mož, ki ga je Sieghart protežiral in hvaležnost tudi ni bil edini nagib, iz katerega je Sieghart delil protekcije. To je zopet razkril nemški klerikalec Kemetter pri isti priliki, ko je govoril antise-mit Schneider. Letos na spomlad je nameravala vlada ustanoviti pet novih centralnih uradov pri upravi državnih železnic. Med temi tudi centralni tarifni urad. Vodja tega naj bi postal neki Sonnenschein, ki niti visokošolskih študij nima. Zavzemal se je zanj Sieghart. Sonnenschein bi bil postal sekijski šef in bi bil imel v rokah vse trgovske agende drž. železnice. Seveda bi bil delal po Sieghartovih ukazih in kakšni bi ti bili, se da posneti iz dejstva, da je Sieghart reprezentant velike bančne skupine, tako imenovane Grünhutove skupine. Za prezidenta je bil izbran neki Rosenfeld, za Sonnenscheinovega namestnika pa neki Gormatz, ki je poročen z Rosenfeldovo hčerjo. S tem bi bilo zagotovljeno, da bi bil dobil vse finančne kupčije tega urada v roke — Sieghart. Milijončki bi bili kar sami od sebe skuraj leteli. Gormasz se je dal tudi kratiti in njegov krstni boter je bil neki Zierhut, ki je sam šele pred malo časa krščen. Stvar pa je prišla prej na dan predno je bila izvršena, in je vsled tega v vodo padla. Omeniti je, da se je klerikalec vseh klerikalcev, dr. Gessmann, zavzemal za to stvar. Mi pa le vprašamo: ali si je mogoče misliti večjo in smrdljivejšo korupcijo?

+ »Mir« in imenovanje celovškega škofa. Klerikalni koroški »Mir« se strašno jezi, ker smo razlagali njegove lastne besede tako, kakor jih je napisal. Vsaj je vendar danes vsepovsod znano, da so koroški klerikalni Slovenci edinole nekaka predstraža nemških klerikalcev. Vprašamo: kdo je pa posodil denar nemški klerikalni tiskarni, da more še nadalje tiskati svoje glasilo, s katerim razširja nemštvo med slovenskim prebivalstvom na Koroškem? Slovenske župnije so bile, ki so po posredovanju klerikalnih voditeljev posodile tej tiskarni denar ter jo rešile iz največje zadrege. »Mir« hoče tudi nekako zagovarjati kranjske klerikale zaradi imenovanja predsednika deželnega sodišča Elsnerja. Vse to zagovarjanje je zamen. Klerikaleci so v svojem časopisu priznali, da jim je ljubši nemški Elsner, nego slovenski napredni sodnik. Štajerska »Straža« je tudi priznala, da klerikalni državni poslanci niso niti z mazincem mignili, da bi preprečili imenovanje Elsnerja, češ, da nimajo klerikalni državni poslanci nobenega stika z liberalnimi uradniki. Ali ni s tem dokazano, da jim je nemški nacionalce ljubši nego Slovenec? Svetovali bi pa »Miru«, naj vendar ne zagovarja dr. Šusteršiča in njegovih kompanjonov. Menda je »Mir« že pozabil, kdo je sklenil ono krovjo kupčijo, da je bila nova volilna reforma tako prirojena, da so dobili koroški Slovenci samo en mandat. Edino slovenski klerikaleci so to povzročili — seveda je koroškim slovenskim klerikalcem okoli »Mira« to popolnoma irelevantno, vsaj grede rajši v boj za nemško-klerikalnega kandidata, nego za zavrednega Slovenca. So pač samo privsek nemških klerikalcev!

+ Štajerski klerikaleci v boju zoper napredno učiteljstvo. Štajerskim klerikalcem je napredno učiteljstvo trn v peti. Ker nimajo še tiste moči v rokah, kakor njihovih kranjskih bratci, tedaj iščejo druge poti, da bi škodovali naprednemu učiteljstvu ter mu ukradli čast in ugled. Pri tem niso prav nič izbirični v sredstvih, zmožni so napraviti tudi največjo lumparijo. Tako lumparijo, kakoršne so zmožni edinole klerikaleci, so napravili zopet v zadnjem času. Nemški učitelji v »Lehrerbundu« so začeli na lastno pest akcijo proti slovensko-klerikalni obstrukciji v štajerskem deželnem zboru in so tudi na lastno pest, brez vodnosti slovenskih odbor-nikov »Lehrerbunda« razposlali tudi nekaterim slovenskim učiteljem letake, v katerih govorijo o »posvinjenju« kmetijske šole v St. Jurju ob južni železnici. Klerikaleci so pa osumnili slovenske učitelje, da so oni sodelovali pri teh letakih ter jih takorekoč oni povzročili, ter začeli prav ostudno gonjo proti slovenskemu naprednemu učiteljstvu. Sklicujejo za nedeljo v Celje protestni shod, na katerem bodo seveda predvsem udrihali po slovenskem učiteljstvu. Javnega protestnega shoda si niho upali akli-cirati, ker so se bali, da bi se shoda udeležili tudi naprednjaki in pojaa-

nili tam lumparijo in nepoštenost sklicateljev. Vodstvo »Zveze slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem« je izdalo izjavo, v kateri izjavlja, da nima nobenega stika z akcijo nemških učiteljev in učiteljic v »Lehrerbundu« proti obstrukciji v štajerskem deželnem zboru. Nadalje izjavlja, da nima ničesar opraviti niti z okrožnicami glede zborovanj in resolucij proti obstrukciji, niti z nepodpisanimi letaki, ki vsebujejo material proti obstrukciji v štajerskem deželnem zboru. Obenem obsoja robot in nesramen ton, v katerem se govori o kmetijski šoli v St. Jurju ob južni železnici in o njenih obiskovalcih. — Toda lopovskim klerikalcem ta izjava ne bo zadostala, temveč bodo še nadalje obrekovali slovensko napredno učiteljstvo, da je ono zakrivilo omenjeni letak. In popolnoma opravičeno pravi »Narodni Dnevnik«: »Slovensko duhovščino in »voditelje« pa naj bo sram, da so v svoji politični strasti tako daleč zagazili, da ne poznajo nobene časti, poštenosti in dostojnosti več. Ni nam treba naglašati, da se na ta način razdor in sovraštvo v političnem življenju mora širiti do skrajnosti — česar se bodo veselili samo Nemci, kot tisti, ki so tudi v omenjenem letaku oblatili našo mladino. Zakaj pa klerikaleci ne protestirajo proti Nemcem, ki so edini in pravi krivci? ... V časih, ko se vežejo naši klerikaleci za najbolj zagrizenimi Nemci proti nam, je pač vsaka klerikalna lumparija mogoča! Štajerski naprednjaki naj bodo potolaženi, vsaj vsak političen otrok danes že ve, da so naši klerikaleci popolnoma zvezani z najbolj zagrizenimi Nemci in da jim je ljubši še tako fanatičen Nemec, nego zaveden napreden Slovenec. Zato pa neizprosno boj zoper te izdajalce!»

+ Kako se postopa s slovenskimi učitelji na Koroškem. Šolski naj-zornik Benda je zagovarjal svoj čas nastavljanje slovenskih učiteljev na nemških šolah na popolnoma nemškem Zgornjem Koroškem s tem, da je ono samo začasno; po enem letu, ko se bodo oni privadili dovolj nemščini, prestaviti jih hoče na slovenske šole. Toda to se ni zgodilo; nasprotno. Deželni šolski svet je storiil nov zločin nad slovenskim učiteljstvom na Koroškem. Ne le da morajo oni slovenski učitelji dalje službovati na nemških šolah v nemškem delu dežele, prestavil je brez vsakega vzroka kar naenkrat Slovenca nadučitelja Horvata na nemško šolo na koroško-lasko mejo. Res neverjetno je že, kaj si vse že dovoljujejo oblasti proti Slovencem, ako to zahteva nemški »Volksrat«. Dobro bi bilo, da bi državni poslanci Grafenauer zopet enkrat »koroške razmere« malo pojasnil na pristojnih mestih.

+ Kako grozno se boje — enakopravnosti! Pišejo nam iz Trsta: Oni, ki dan na dan kriče o krivicah, ki se jim baje gode, se kar naenkrat neznašsko boje, da bi postal kdo drug njim — enakopraven, ako je tudi v to stokrat opravičen. Interpelacija poslanca dr. Rybářa, stavljena v deželnem zboru tržaškem na pravosodnega ministra glede vpadbe pol-polne enakopravnosti v rabi slovenskega jezika na deželnem sodišču tržaškem, kakor tudi glede sestave slovenske porote za slovenske obtožence, ne da Italijanom miru. »Piccolo« je več dni »tuhtal«, kako bi odgovoril in ovrgel dr. Rybářove trditve, češ, da so trije sodni okraji deželnega sodišča čisto slovenski, a trije, da so po večini obljudeji s Slovenci. Končno se je vendar le izvršil težak porod. »Piccolo« je namreč v odgovor dr. Rybářu priobčil tri kolone dolg članek, v katerem z grenkim čutom priznava, da so trije okraji slovenski in da sta dva (Vološko in Koper) po večini slovenska. Peč pa se protivi glede Pirana in Trsta, kjer se sklicuje na ljudsko štetje. (Tu se zopet vidi, kakoga pomena je ljudsko štetje in kako Italijani izrabljajo ob vsaki priliki rezultat tega štetja.) Ali pri vsej dobri volji revček ne more priti do zaključka. Zakaj naj bi ne bilo deželno sodišče (tržaško dvojezično? Sklicuje se sicer na neke stare navade in prakso, češ, da je bil od nekdaj na primorskih sodiščih uradni jezik italijanski. Glede porotnikov pa pravi, da bi bilo naravnost proti justici, ako bi sestavljali poroto iz kraških kmetov in elementov iz Liburnije, ki najbrže še pisati ne znajo in so večinoma sovražniki Italijanov, mesto inteligentnih tržaških meščanov, ki izrekajo verdikte edino le po svoji vesti. Ako bi se sestavljala porotna klop iz takih oseb, bi bili Italijani sploh izključeni iz prvotne liste, ker le redko kateri Italijan razume (res žalostno) slovensko. Tako »Piccolo«! Mi pa povemo razburjenim Italijanom samo to, da je ne le na Krasu in v Liburniji, temveč v Trstu samem toliko slovenskih inteligentov — zmožnih tudi italijanski — da se s njih lahko sestavi 50 in še več, ne le eno porotno klop. No, počasi pride tudi do tega, pa naj Italijani tudi samega strahu — skopr-nijo!

Oboleli Pezr. V učiteljskem zavetišču v Lovranu so slavili Schillerjevo slavnost. Slavnostni govor je imel »bolni« šolski nadzornik Pezr. Čudno se nam zdi, da hoče le kak dostojen človek poslušati ševkanje tega človeka. Kakor se vidi, njegova bolezen ni tako zelo nevarna — vendar si pa menda želi izpremeniti zrak. Kranjski zrak mu je postal prester. In prav lahko se zgodi, da bo začela dihati še ostrejša sapa.

Imenovanje pri sodniji. Oficijal g. Rudolf Rastiger v Ljubljani je imenovan za višjega oficijala istotam.

Hotel »Pri slonu«. Snuje se nemška akcijska družba, ki hoče kupiti hotel »Pri slonu«. Lastnica hotela, gospa Gnezda, je že visoko v letih in ne more več oskrbovati vodstva. Za hotel je od omenjene družbe zahtevala 700.000 kron.

Simon Gregorčičevi javni knjižnici je podaril slovenski pisatelj in umetniški kritik g. Vatroslav Holc precejšnje število slovenskih, nemških in italijanskih knjig, za kar mu budi izrečena presrečna hvala. Simon Gregorčičeva knjižnica šteje mnogo obiskovalcev iz vseh slojev ljubljanskega prebivalstva; da bode mogla ustreči vsem željam čitateljev, ji je treba še dosti duplikatov, posebno slovenskih leposlovnih del. Zato se obračamo do vseh, ki imajo kaj porabnih knjig odveč, da se spominjajo Simon Gregorčičeve knjižnice.

Lične sokolske kipe je izdelala tržaška tiskarna Gustav Marko in drug, Trst, via Coroneo št. 45. Kipe je iz mavca ter visok čez en meter, predstavljajo pa »Sokola« v uniformi in s slovensko zastavo v rokah. Stane 30 K. Priporočamo našim sokolskim društvom, naj si ga nabavijo. Naročila sprejema trgovec g. Dobrič v Ljubljani v Prešernovi ulici.

Pri upravnem sodišču se bodo 2. decembra vršile sledeče razprave: Valentin Lapajne iz Idrije zoper kranjski deželni odbor zaradi odstopitve kapelice cerkvenemu predstojništvu; občina Draga zoper kranjski deželni odbor zaradi izločitve neke postavke iz občinskega računa.

Svojega gospodarja v spanju okradel, Dinar Franc Moškršč iz Dobrunj je 16. t. m. popoldne svojemu gospodarju, zidarstvu mojstru v Bizoviku, ko je ta spal na skednju, vzel iz suknje denarnico s 50 K. To denarnico z denarjem vred so našli pri Moškršču. Ta pa tajni tatvino in pravi, da je denarnico našel.

Kamen vrzel v poštini vlak. 16. t. m. je nek 13letni deček iz Zaloga vrgel s cestnega mosta v Razdrten kamen v poštini vlak dolenskega železnice, ki gre ob osmih zjutraj skozi Skofeljevo. Razbil je eno okno, zadet ni bil nihče.

Umrli je v Škofji Loki danes popoldne c. in kr. stotnik v pokoju g. Jakob Hainisch g. P. v m.

Težavna aretacija. 12. t. m. je prišel proti poldnevju že večkrat predkaznovani, v Cerklje pristojni dcnar Franc Galjot k gostilničarju Ferdinandu Michlju ter mu ukradel izpred hleva konjski komat z vajeti vred, vreden 110 K. Prodajal ga je po sestniku Matiji Jeraju v Podgorju za 10 K. Galjota so prijeli ter ga oddali okrajnemu sodišču v Kamniku. Med eskorto je zmerjal orožnike ter je večkrat poskušal uiti. Vsed tega so ga uklenili. Na to se je vlegel na tla ter ni hotel na noben način dalje iti. Končno so ga morali naložiti na voz ter ga odpeljati v zapor.

Poroka. Danes sta se poročila g. Ivan Kačič, dirigent podružnice ljubljanske kreditne banke v Gorici, z gospodično Márico Bénédeko, v o. hčerko vrla nadučitelja v Planini pri Rakeku. Mlademu paru čestitamo prav iz srca ter jima želimo mnogo sreče!

Poroka. V nedeljo, dne 20. novembra se poroči v cerkvi sv. Marije v Planini pri Rakeku gospod Rajko Svetek, c. kr. okrajni komisar v Logatcu, sin gosp. c. kr. računskega ravnatelja, Antona Svetke, z gospodično Dragico Gartnerjevo, iz priznane narodne obitelji Gartner iz Zgornje Planine. Naše najiskrenejše čestitke!

Župnik v Krškem, znani Renier, se je »prostovoljno« odpovedal svoji župniji. Taka prostovoljnost je danes seveda jako dvomljiva stvar, kajti mogoče je kakšnega župnika v tako prostovoljnost tudi prisiliti. Renier je postal nemogoč, a da denarnih zakljev gospe Hotschervarjeve ne bo pustil iz oči, o tem je lahko vsakdo prepričan. Renier se je nastanil na svojem posestvu; od tam bo kometiral z blagajno gospe Hotschervarjeve in prepričani smo, da ne brez uspeha.

Aretirani očetomorilec. 15. t. m. so v Sromliah pri Brezicah prijeli oba brata Karla in Franca Babčiča, ker sta osumljena groznega hudodelstva, da sta umorila svojega lastnega očeta. Truplo je ležalo pred kletjo Jožefa Kroslja, ki je kakih 150 metrov oddaljena od hiše. S tem se je hotelo fignirati, da so starega Babčiča napadli fantje. Iz okolišnice, da je imel mrtvi popolnoma suho obleko, čeprav je ponoči deževalo, se da

sklepati, da so Babčiča po umoru prinесли na cesto. S kolni sta pobila svojega očeta podvinjena sina. Pomagala sta jima kmeta Jožef Ban in Matija Petran. Vse štiri so oddali okrajnemu sodišču v Brezicah.

Stavka v obrtnonadaljevalni šoli. »Narodni Dnevnik« poroča iz Celja: Tukajšnja obrtnonadaljevalna šola je dobila s početkom letošnjega šolskega leta novo moč, namreč nadučitelja na mestni deški šoli Cedarja. Moč je »Nemec« iz gotove nemške Poljskave pri Pragarskem. A diči ga ne le njegov pristni nacionalizem, temveč tudi odlične »pedagogične« lastnosti. V obrtno nadaljevalni šoli je zmerjal obrtne učence z »sušivec«, »smrkovec« itd. Snoti zvečer bi se moral pouk ob 6. zvečer začeti. Cedar je čakal in čakal, toda nobenega učenca ni bilo od nikoder. Naenkrat so se odprla vrata in nekaj učencev je zavpilo v sobo: »Mi nismo ušivec, zapomnite si to!« Cedar je tekel k ravnatelju Bobisutu in ga vprašal, kaj to pomeni No — ta ga je poslal domov, ker si je mislil, da — večer se ni končal. Točno ob pol 8. je došlo okrog 150 učencev obrtne šole in so demonstrirali proti Cedarju. Ko je došel ravnatelj Bobisut, so šli 4 učenci k njemu v pisarno in mu potožili, kako ravna z njimi Cedar — Zehder v šoli. Na to so se fantje mirno razšli s trdnim sklepom, da k Cedarju — Zehderju ne gredo v šolo.

Mlad postopač. Iz Celja poročajo: Pred par dnevi je prišlo v Braslovcah med dvema soljarjema zaradi orgelje do pretepa. Premagani Franc Melavšek je tekel domov, vzel škarje ter sunil z njimi zmagovalca Jakoba Pavška v levo roko in hrbet ter ga smrtnonevarno ranil.

Iz sulferajnske šole na Polzeli. Kakšne sadove rode sulferajnske šole, kaže prav drastično sledeči slučaj. Pred kratkim vpraša nek britehen kmetič, ki je dal svojega otroka v Sulferajnsko šolo, kaj je župnik isti dan pri veronauku v šoli razlagal. »Celo uro so govorili o zelju«, je dejal otrok, ki se nikoli pred vstopom v šolo ni slišal nemške besede. A župnik je govoril nemški o — duši...

Poparjen otrok. Iz Ptujja poročajo: Zena kajzarja Medveda iz Varce pri Ptujju je 10. t. m. čistila svojega poldrugo leto starega sina. Ko je prinesla vodo, katero je rabila pri umivanju, je otrok začel po sobi semtertja capljati ter je pri tem prevrnil lonec, v katerem je bilo vrelo mleko, ki se je polilo po otroku. Otrok je vsled opeklin umrl.

Sodniku se je zoperstavljal. V četrtek je prišel dninar Ignacij Levčnik iz Jurjevca pri Ptujju k neki zapuščinski razpravi pri ptujskem okrajnem sodišču. Ker se je pa zelo renitentno in razžaljivo obnašal napram sodniku, ga je ta obsodil v 24urno disciplinarno kazen. Stražniku, katerega so na pomoč poklicali, se je z vso silo zoperstavljal in se je parkrat vrgel na tla. Šele ko je prišel še en stražnik, so ga mogli odvesti v zapor.

Nevarnost kolere. Iz Ptujja poročajo: Da bi ne занесли kolere, se je ogrskim in hrvaškim trgovcem prepovedalo, priti 25. t. m. na tukajšnji semenj.

Umrli vsled zastrupljenja z alkoholom. V Ljutomeru je umrl plašec Macun vsled preobilo zavžite pišave. Izpil je na en dušek dva litra piva, zatem pa še pol litra žganja.

Utonil je na Muti v torek popoldne petletni deček fužinskega delavca Praprotnika. Fantek se je pri Bistrici igral ter se zvrnil v vodo.

17. pešpolk hočejo premestiti iz Celovca. Nekateri listi so poročali, da hočejo premestiti iz Celovca 17. pešpolk in pa lovski bataljon št. 19. Danes pa poroča »Tagespost« iz Celovca, da so te vesti neosnovane.

Štrajk brivskih pomočnikov. Iz Trsta poročajo: Vsi tukajšnji brivski pomočniki, katerih je okoli 260, so začeli štrajkati. Zahtevajo popolni nedeljski počitek.

Jadransko morje zopet narastlo. Iz Trsta poročajo: Včeraj zjutraj je morje zopet naraslo ter poplavlilo obrežje. Voda je preplavila Glavni trg in sosedne ceste in ulice. Tramvajski promet je do opoldne deloma prekinjen. Tudi iz drugih istrskih krajev dohajajo žalostne novice. Posebno v Gradežu je morje napravilo velikansko škodo. Če ne bodo kmalu napravili jezov zoper valove, tedaj je nevarnost, da otok Gradež nekega lepega dne izgine. — »Neues Wiener Tagblatt« je dobil včeraj zvečer sledečo brzojavko: V tretjič v tem tednu je morje preplavilo Gradež. Celo mesto je pod vodo. Promet po cestah se vrši edino s pomočjo čolnov. Pred kakimi sto leti zgrajeni jez zoper valove, ki naj varuje otok zoper naraščanje morja, je že na več krajih poškodovan. Dela — varstveni zid se je podr. Veliko hiš je vsled poplavljenja v nevarnosti. Stanovanja in prodajalne so en meter pod vodo. Stanovalce so morali zaradi tega na več krajih deložirati. Zelo nevarno je tudi, da je obrežje in cesta k Roca di Carbatto raztrgana. Značilno je tudi, da na poštenu uradu čez dan niso mogli uradovati. Vse

mesto je grozno razdejano. Zid pri vrtu, vila Marchesini, kavarna »Seccione«, vila Chiossa in poslopje parne pralnice so se podrli. Prebivalstvo je zelo razburjeno, in sicer tembolj, ker je to katastrofo povzročilo ono vedno zavlačevanje varstvenih zgradb, katere so že zdavnaj spoznali kot nujno potrebne.

Guverner na Reki. Za guvernerja na Reki je ogrska vlada imenovala grofa Stefana Wickenburga.

Nastavljenec v sirotišnici sv. njarji. Iz Reke poročajo: Zoper nastavljenca tukajšnje sirotišnice so uvedli preiskavo, ker so na sumu, da so dečke, ki se nahajajo v zavodu, v svoje prve namene izrabljali.

Elektrodiagnostika »Ideal«. Zraven glavne pošte ima od srede, dne 19. novembra do torka, dne 22. novembra sledeči spored: Velike slavnosti pri sultanu v Solo na Javi. (Zanimiv posnetek.) Preiskovanje železnic z Röntgenovimi žarki. (Vezniznimiv naraven posnetek s pariške klinike.) Na razvalinah Kartagine. Pretkani ženin. (Komični prizor.) — Dodatek k zadnjima dvema predstavama ob 7. in pol 9.: Zalostni konec Roberta Molččega Akvitankega. Robertov čudni doživljaj. (Komično.) — V nedeljo ob 3. popoldne do 7. zvečer igra v predvorani tamburaško - pevsko društvo »Zvezdica«, Ravnatelj Franjo Marš.

Preiskovanje železnic z Röntgenovimi žarki je najnovejša medicinska kinematografska slika, ki nam jo predstavlja tukajšnji kinematograf »Ideal« od sobote do torka. Slika je posneta na pariški kliniki in je jako zanimiva.

Zaklalo se je v mestni klavnic od 30. oktobra do 6. novembra 1910 97 volov, 10 krav, 4 biki, 270 prašičev, 186 telet, 66 kostrunov in kozlov in 6 kozličev, mesa se je pa vpeljalo 310 kg.

Beli mož nas je danes ponoči posetil tudi v Ljubljani. Po Gorenjskem in Notranjskem je snežilo že včeraj zjutraj. Ljubljancem smo pa zagledali belo odejo dan pozneje, to je danes zjutraj. Zima je tedaj tu in kdor se ni preskrbel s kurivom še pravočasno, bode moral on jutri greti peč, mesto da bi ona njega. Beli mož je starejši užalostil, mladino pa razveselil, kajti komaj so prišli malčki na ulico, že so frčale kepe, kakor krogle v vojski.

Jakec, Matevžek in Janezek. Jakob Ris rojen l. 1891. v cerkniškem okolišu je bil svoj čas obsojen zaradi nekega delikta na 13mesечно ječo, katero je presedel v Mariboru, potem je moral pa v tukajšnjo prisilno delavnico, kjer se še pokori. Včeraj je policija prijela nekega 11letnega dečka, ki se je pred dežjem skrival po vežah. Dečko je pri uradu izpovedal, da je sirota Matevž Rister, da je bil dosedaj v svojem domačem kraju. Ker mu je pa postalo dolgačas po svojem bratu Jakobu, ki je v prisilni delavnici, je vzel s seboj svojega mlajšega brata Janezka, s katerim sta se nekje na Notranjskem vsedla na vlak ter se pripeljala v Ljubljano. Tukaj sta se razšla in je Matevžek prišel v roko policiji. Janezek pa še blodi bogsigavedi kje. Jakca brzokne preje ne bodeta videla, dokler se ne povrne domov, kamor pride v kratkem tudi Matevžek. Upati pa je, da se Janezku zgodi enako.

Ponarejena hranilnična knjižica. Pekovski pomočnik Anton Kralj je v Ljutomerški okolici odnesel svoji ljubinki 250 K denarja. Ko je pa ta zahtevala pozneje denar nazaj, je Kralj napravil v pošto-hranilnični knjižici iz 1 K — 101 K ter je poslal potem svoji ljubici. Ko je ta hotela na pošti denar dvigniti, se je uverila, da jo je njen ljubimec že drugič spravljal na led. Zadeva je naznanjena pristojni oblasti, a ko je Kralj to zaval, je neznano kam odnesel pete.

Čigava je ura? Glasom nekega od sodišča mestnemu magistratu došlega dopisa, je nek čevljarški pomočnik pred par meseci odvzel nekega delavcu, ki je bil zaposlen pri Grubarjevem prekopu in s katerim sta skupaj popivala, potrto možko žepno uro z verižico, ter jo izročil pri sodišču. Čigar je, naj se zgodi čimprej v policijskem oddelku sob. št. 5.

S ceste. Ko je predvčeršnjim zjutraj posipal 12letni Fran Bevič Bleweisovo cesto, je pridiral po cesti nek voznik, ter s svojim vozom zadl v Bevičovo samokolnico. Samokolnica je zadela Beviča, vsled česar je padel ter zadobil pri padcu na levih rebrih znatne telesne poškodbe.

Zaslišal je čuvaj v Mestnem logu Fran Gorenc dne 16. novembra dva brata, ko sta s fračo pobijala tivo. Uhila sta bila do takrat že enega kalina, katerega jima je organ s fračmi vred odvzel.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo 17 Makdonceev in 20 Hrvatov. — 12 Hrvatov je šlo na Reko, 8 Hrvatov je šlo v Zagreb, 6 Ogrov pa v Čakartun.

Izgnjeni in najdeni. Fran Kolbert je izgubil 10 bankovcev po 10 K. — Mitniški paznik Alojzij Zebuko-

vec je našel žimnato omelo. Lastnik ga dobi nazaj pri najditelju v Florjanski ulici št. 38.

Črna pes se je zatekel. Ima ga hišnik Papler na Mestnem trgu št. 24.

Slovenska Filharmonija priredi jutri v nedeljo v veliki dvorani hotela »Union« ljudski koncert pod vodstvom kapilnika g. Czajaneke. — Vstopnina običajna. Spored priobčimo jutri v jutranji izdaji.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »Merkur«. Sprejme se: 2 kontorista, 1 poslovodja, 5 pomočnikov mešane stroke, 1 pomočnik železninske stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 3 pomočniki špecerijske stroke, 2 pomočnika papirne in galanterijske stroke, 4 prodajalke, 7 učencev, 1 učenka. Službe išče: 2 knjigovodja, 3 kontoristi, 2 potnika, 3 poslovodji, 24 pomočnikov mešane stroke, 7 pomočnikov železninske stroke, 10 pomočnikov manufakturne stroke, 11 pomočnikov špecerijske stroke, 2 pomočnika modne in galanterijske stroke, 7 kontoristinj, 8 blagajničark, 12 prodajalk, 5 učencev, 2 učenki. Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva popolnoma brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Narodna obramba.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. veletržec Iv. Perdan na račun deleža pri vžigalicah 2000 K. Po obračunu začetkom julija je poslal g. Perdan na nov račun enkrat 1500 kron, sedaj 2000 K, skupaj 3500 K, ipeo vsoto za pospeševanje slovenskega prosvetnega dela na ožgrenih mejah. — Marljivi odbor šentjakobsko-trnovske podružnice je imel prav dobro letino, poslal je naši družbi tisoč kron. Hvala iskrena vsem prijateljem C. M. družbe!

Društvena naznanila.

Prosta organizacija okrožnih zdravnikov na Kranjskem. Izredni občni zbor se ne vrši v torek, 22. t. m., temveč v sredo, dne 23. t. m. ob 4. popoldne v hotelu »Union«.

I. kranjska tovarna mineralnih vod, r. z. z. o. p. v Ljubljani ima dne 24. t. m. izvanredni občni zbor in sicer ob pol 3. pop. v restavraciji gospoda Krischa. Na dnevnem redu je tudi volitev novega načelnika namesto umrlega Ivana Tostija.

»Sokol« v Spodnji Šiški priredi kakor običajno tudi letos Silvestrov večer. Natančni spored se pravočasno naznani.

Odbor dijaške kuhinje v Kranju pravkar razposljal svoje letno poročilo za šolsko leto 1909/10 (16. društveno leto). Iz poročila povzamemo tele podatke: Začetkom šolskega leta 1909/10 je dobivalo hrano 63 dijakov, koncem leta pa 44; od teh jih je 11 dovršilo leto z izvrstnim, vsi drugi s povojnim uspehom. — Po svojem domovju je bilo podpiranih 39 s Kranjskega (11 iz radovljškega, 15 iz skofjelškega, po 5 iz kamniškega in iz kranjskega, 2 iz trebanjskega in 1 iz vipavskega sodnega okraja), po 1 s Koroškega in Primorskega, in 3 iz Stajerskega. — Da je pa mogel odbor pokriti vsaj deloma visoke izdatke (za 11.417 kosil po 25 vinarjev in 11.493 večerij po 15 vinarjev je bilo plačati 4578/20 K), je bil primoran nalagati podpirancem primerne mesečne zneske od 1—4 K; in sicer so plačevali 4 po 4 K, 23 po 3 K, 9 po 2 K in 5 po 1 K; 3 zelo ubožni so dobivali hrano zastojni. — Hrano je pripravljala gospa Marija Jakofčič po določenem, v jedilni sobi (h. št. 47) izobesnem jedilniku. O kakovosti jedil so se prepričevali od časa do časa odborniki. — Dohodki so znašali 5022/16 K stroški pa 4643/03 krone, torej ostane prebitka 379/13 K. — Društveno imetje znaša 42.041/27 K glavnice, od katere se smejo porabljati le obresti. — V 16. letih obstanka je imelo društvo 126.048/88 K dohodkov in 79.097/95 K izdatkov. — Odborovo delovanje so podpirale še posebej mnoge rodbine Kranjskega mesta s tem, da so delile ubožnim dijakom hrano ali jim denarno pomagale. — Nemila smrt je ugrabila mnogo dobitnikov in dobrotin. Njih imena so: Franc Boncelj, župnik v p. v Železnikih; Tomaž Potožnik, duhovni svetnik in župnik na Breznici; Anton Golobič, bivši župnik v Cerkljah; gospa Eliška Bloudkova, soproga c. kr. »lav. svet. v Kranju; gospa Jerica Sinkovec, trgovčeva žena v Kranju; gospodični Mana Engelmann in Marija Zhisman, katere zadnja je volila društvu 500 K. Preminuli so nadalje gospodje trgovci in posestniki v Kranju: Martin Matjašič, France Omersa, Karl Pappo in posestnik France Gabrič. — Večje zneske so naklonili društvu: deželni odbor vojvodine Kranjske 300 K, zastop mesta Kranj, Kmečka posojilnica v Ljubljani, Kreditno društvo v Kranju, Hranilnica in posojilnica na Mirni, občinski zastopi: Breznica, Lesce, Mengeč, Mošnje, Poljane, Smlednik, Stara Loka, Skofja Loka in Železniki; trgovci v Kranju kot novoletno darilo 430 K; sodni uradniki in odvjetniki potom po-

ravnav 405 K; častita duhovščina; razni uradi in društva. — Društvo se priporoča nadaljni naklonjenosti blagih podpornikov in prijateljev naše revne mladine. — V odboru dijaške kuhinje v Kranju so gospodje: Dr. Edvard Šavnik, c. kr. okrajni zdravnik, načelnik; Bohoslav Bloudke, c. kr. stavbni svetnik, načelnikov namestnik; Anton Zupan, profesor, blagajnik; Makso Pimat, profesor, tajnik; dr. Vlado Herbe, profesor; dr. Jožef Kušar, odvjetnik in Vinko Majdič, veleindustrialec, odborniki.

Akad. društvo slov. agronomov »Kras« na Dunaju javlja, da prireže svoj drugi redni občni zbor dne 27. t. m. ob pol 8. zvečer v lokalu XVIII. Schopenhauerstrasse 55.

Akad.-teh. društva »Triglav« v Gradcu drugi redni občni zbor se vrši dne 23. novembra ob 8. zvečer v prostorih »Zum grünen Anger« Leonhardstrasse 3.

Slovenski Jug.

Pred sestankom hrvaškega sabora. Jutri, v nedeljo, ima izvrševalni odbor hrvaške ujedinijene samostalne stranke sejo v uredništvu »Hrvaškega Pokreta«. Na to sejo so povabljeni tudi vsi poslanci, ki pripadajo stranki. V ponedeljek, 21. t. m. je v hotelu »Royal« v Zagrebu plenarna seja poslancev, članov hrvaškorske koalicije. V ponedeljek bo imela Frankova klerikalna stranka v »Starčevićem Domu« svoj zbor, na katerem se bo volil predsednik saborskega kluba. Ker je dr. Josip Frank še vedno bolan, bo baje izvoljen za predsednika dr. Aleksander Horvat.

Nesoglasja na črnogorskem dvoru. Belgradski list »Zvono« je objavil serijo pism, ki jih je pisal črnogorski kraljevič Mirko neki igralci. Vsebinska te pisme je bila za kraljeviča zelo kompromitujoča. Na to kraljevičev korespondenco se nanaša ta-le vest, ki jo priobčuje belgradsko »Novo Vreme«: Kralj Nikola črnogorski je po objavi onih pism kraljeviča Mirka v »Zvonu«, popolnoma spremenil svoje razpoloženje proti svojemu sinu. Princ Mirko je bil preje ljubljene kraljev, sedaj pa kralj ne trpi, da bi bil kraljevič na Cetinju. Ker princ Mirko s svojo ženo ne gre nikamor iz svojega dvorca v Krusevcu, se splošno sklepa, da je tam interniran po kraljevi naredbi. Princ Mirko ostane v Krusevcu tudi v času, ko se bo kralj Nikola odpravil na potovanje, da obišče evropske dvore.

Srbska trgovinska agencija v Pešti je osnovana. Za vodjo te agencije je imenovan Gjorgje Barlovac, generalni konzul v pokouju. Agencija bo izvrševala vse denarne in kreditne transakcije in finansiranje raznih kmetijskih in industrijalnih podjetij.

Češki Sokoli učitelji telovadbe v Srbiji. Srbski vojni minister je odobril načrt, da se pokliče v Srbijo iz Češke 12 sokolskih vaditeljev, da bodo poučevali telovadbo. Nekaj izmed njih bo poučevalo telovadbo na belgradskih gimnazijah. Začetna njihova plača bo znašala 1200 dinarjev. Po desetletnem službovanju bodo imenovani za višje učitelje in se jim zviša plača do 4000 dinarjev na leto.

Bolezen srbskega učenjaka. Vseničliški profesor dr. Jovan Cvijič, znani odlični srbski geograf, je cholel. Po nasvetu zdravnikov si je vzel daljši dopust, da si okrepi omajano zdravje. Dr. Cvijič je odpotoval na zdravljenje v Benetke.

Dedščina, poverljiva od turških oblasti. Stojilku Nikoliću v Dubočici pri Kumanovu je umrl sin v Avstriji ter zapustil 435 kron. Ta denar so avstrijske oblasti poslane avstro-ogrskega konzulatu v Skoplje. Konzulat je izročil denar turški oblasti, a tu so one kronce brez sledu izgubile. Ubogi Nikolić zaman zahteva svojo dedščino, uradniki mu pravijo enostavno, da ni več njegovega denarja. Splošno se sklepa, da je kdo izmed uradnikov onih 435 kron enostavno pobasal v svoj žep.

Protest avstrijskega konzulata. Tri katolike iz okolice Skoplja je pred nekaj dnevi napadla, ko so se vračali domov, neka arnavtska četa ter jim odvzela okrog 1000 kron. Oropanci so se vrnili v Skoplje ter se pritožili pri valiju. Tu so jih jeli izpraševati, kje so dobili oni denar. Odvrnili so, da ga jim je posodil katoliški duhovnik v Skoplju. Oblast je na to dala poklicati duhovnika ter ga pozvala, naj pove, odkod je on dobil denar. Moč je rekel, da si je denar izposodil v neki banki. Na to šele so katolice izpustili ter uvedli preiskavo proti arnavtskim razbojnikom. O tej stvari je izvedel avstrijski konzulat ter kot protektor katolikov vložil oster protest pri vladi radi postopanja skopeljskih oblasti.

Svoboda na Turškem. Kakor javlja »Zakonitost«, se nahaja v zaporih v Skoplju 1000 oseb. Imed teh je navadnih aločincev 150, dočim je ostalih 850 zaprtih radi političnih prestopkov.

Po slovanskem svetu.

— Poljaki v tujini. Na Bolgarskem, zlasti pa v Sofiji, živi mnogo Poljakov, ki pa doslej niso bili organizirani. Pred par meseci so si ustanovili svoje društvo, ki so mu dali ime »Wladislaw Warnenczyk«. Na zadnjem običnem zboru tega društva je bil izvoljen za predsednika Ig. Solnicki, za podpredsednika Zembrzski, za tajnika pa Zgodzinski. Največjo zaslugo, da se je to društvo ustanovilo, si je pridobil znani poljski pisatelj profesor Tadeusz Grabowski iz Krakova, ki biva že dlje časa v naučne svrhe v Sofiji. Svoj lokal ima društvo v restavraciji »Vasil Levski«, na vogalu ulice Vitoša.

— Rusi in češko - nemška sprava. Znani ruski učenjak Behterov je poslal v Prago to - le pismo: Udeleženci slovanskih kongresov tu v Petrogradu se često spominjamo vas Čehov in svojega bivanja v zlati Pragi. Vse vesti s Češkega nas izredno zanimajo, a ne samo naš ožji krog, marveč vso Rusijo. Poslednja poročila o nameravani spravi z Nemci pa nam povzročajo skrb. Sprašujemo se, ako ne boste Čehi v političnem oziru preveč odnehali, kar bi vam v prihodnje lahko škodovalo, a ne samo vam, marveč tudi celokupnemu slovanski. Tolaži pa nas misel, da ste na svojem mestu, da vidite bolje, kakor mi, ki smo oddaljeni in da tudi veste, kako najuspešneje lahko branite domovino svojo pred pohlepni sosedi.

— Protipoljske naredbe na Ruskem. Petrogradska »Rječ« poroča, da je rusko prometno ministrstvo izdalo naredbo, s katero se število poljskih uradnikov omeji pri južnozahodnih železnicah na deset odstotkov. Obenem se prepoveduje sprejemanje Židov, četudi so krščeni.

Razne stvari.

* Tri mešetarje umoril je nek ropar v bližini Varšave. Ko pa je hotel umorjene oropati, se je pripeljala kočija, katere se je zločinec tako prestrašil, da je pobežnil.

* Dohor spomin. Starikava dama na plesu: »Če se spominjam na svoj prvi ples, se mi zdi, kakor da je bilo včeraj!« Plesalec: »Izboren spomin imate, gospodična!«

* Zavraten umor. V Marienbergu na Šleskem sta napadla zvečer domov se vračajočega rudarja Ivana Kolaša dva moža in mu zdobila z deset kilogramov težkim kamnom lobanjo. Mrtvega sta potem še oropala, toda še isto noč so ju izsledili orožniki.

* Stekel pes ugriznil 18 oseb. V Sarajevu je nekemu mesarju stekel pes, ki je ugrizel 18 oseb in mnogo psov. Vseh 18 oseb so poslali takoj v Pasteurjev zavod v Budimpešto. — Steklega psa je včeraj ubil neki atlet.

* Poniznost. »Tega nikakor ne morem več prenašati, Režika, da sprejemaš svojega vojaka v kuhinjo!« se je razjezila gospa nad služkinjo. »Vejo gospa,« je odgovorila Režika, »on je s kmetov doma in se še ne zna lepo obnašati, zato se ga nisem upala peljati v vaš salon.«

* Kulturnolk. Iz Düsseldorfa se poroča, da so zasledili ondi v neki gostilni razuzdano družbo, ki se je tam shajala, da počenja svoje svinjarije z mladimi deklicami. Prizadeti so člani »najboljše družbe«. Gostilničarke so zaprli, njen mož pa je ušel.

* Slab imendan. Iz Varšave poroča, da je izpil lekarnar v Zgiercu z imenom Dietrich, ko so praznovali njegov imendan, pomotoma na dušek kozarec karbolne kisline namesto vina. Pol ure pozneje je bil lekarnar mrtev. Dobra lekarna to, da niti lastnik ne ve, kje hrani vino in v katerih steklenicah strup!

* Prestolonaslednik in — cerkvene strehe. Nadvojvoda prestolonaslednik Fran Ferdinand je pred tedni potoval po Tirolskem in pri tej priliki opazil, da je mnogo tamkajšnjih cerkva kritih z eternitom. Z ozirom na to je prestolonaslednik Fran Ferdinand poslal briksenskem in tridentinskemu škofu pismo, v katerem jih prosi, naj vplivajo na svojo duhovščino, naj v bodoče cerkva ne da je kriti z eternitom, ker takšna streha za cerkve ni okusna. Da, prestolonaslednik se zanima že tudi za cerkvene strehe!

* Nove vrste čebela. Čebela je dobila tekmeča v podobi mravlje, ki so jo zasledili v Meksiki in jo imenujejo mirmecocistas mexicanus. Ta proizvedla, kakor je izjavljeno v pariški akademiji znanosti, ravnotako okusen med, kakor čebela. Belgijski učenjak dr. Wesmail, ki je razpravljal pred akademijo o tej mravlji, pravi, da ta tvori posebni razred med mravljami. Gnezdo ima 60 do 80 cm pod zemljo. Je bolj svetla od ostalih

mravalj, popolnoma drugačne telesne sestave in ima sadaj del telesa velik, v katerem se nareja sladki sok, med. dr. Wesmail trdi, da bi se ta mravlja tudi v Evropi lahko vpleljala in udomačila radi proizvodnje medu.

* Zakaj je Mohamed prepovedal piti vino? Nek potovalec iz 16. stoletja poroča sledečo legendo: Na potovanju pride Mohamed k svojem prijatelju, pri katerem je bilo ravno ženitovanje. Začuden opazuje preprok, kako se gostje objemajo, poljubljajo, ter si zagotavljajo prijateljstvo in zvestobo. Ko tako opazuje te prizore, vpraša, odkod ta ginjenost in ljubeznivost. Povedo mu, da je to povzročilo vino. Na te besede blagoslovi Mohamed vino ter odide. Nedorog po tem dogodku privede pot preroka zopet nazaj v isti kraj. A zdaj se mu je nudil povsem drugačen prizor. Kamor se je obrnil, je bilo vse narobe, povsod je videl posledice krvavega pretepa. Bil je radoveden, zato vpraša, kaj se je zgodilo? In kaj izve? Ti, ki so bili na ženitovanju, so se docela upijali in končno stekli. Hipoma je izpremenil Mohamed svoje mnenje o vinu. Kakor ga je bil poprej blagoslovil, tako ga je sedaj proklinjal.

* Revolverski atentat iz ljubosumnosti. Na Dunaju v Meiselstrasse št. 22 se je odigrala predvčerajšnjem zjutraj krvava rodbinska tragedija. Tam se je nastanil delavec Kostal s svojo ženo, ki pa sta oddala eno sobo tudi 22letnemu mizarškemu pomočniku Francu Korineku. Zgodilo pa se je, da se je Korinek zahteval po prepovedanih sadovih, na kar ga je ljubosumni Kostal postavil pred prag. Korinek pa se je nastanil v isti hiši pri drugi stranki, kar je potrdilo Kostal v sumu, da nadaljuje Korinek razmerje z njegovo ženo. Sledili so razburljivi prizori, če tudi je žena vedno in vedno zatrdjevala, da je nedolžna. Kostal pa se ni dal prepričati. Vedno bolj se mu je utrjevala sumnja in misel je na maščevanje. Čakal je na Korineka v stopnjšču in ga hotel napasti. Ker pa je pripeljal Korinek s seboj nekega prijatelja, je odložil Kostal maščevanje na ugodnejši čas. Predvčerajšnjem zjutraj pred 7. uro, ko je šel Korinek na delo, ga je že čakal Kostal na stopnjicah z vojaškim revolverjem in začel streljati na svojo žrtev, dokler ni zmanjkalo patron v revolverju. Zadet od petih krogel se je zgrudil Korinek. Došli hišnim sostanovalecem se je dal Kostal brez upiranj prijeti. Oddali so ga došli policiji. Kostal pa so prenesli v njegovo sobo, in od tam v bolnišnico ter imajo zdravniki le malo upanja, da mu ohranijo življenje.

* Čenstohovski svetniki. Predvčerajšnjim je krakovskosodiščenoizročilo ruskim orožnikom čenstohovskega meniha, Tomaža Macoha, ki je v samostanu svojega lastnega brata pobil, mu dal odvezo in ga potem umoril. Macoh je tudi z drugimi menihi vred kradel denar in dragocenosti, ki jih je verno ljudstvo polagalo na altar čudodelne Matere božje čenstohovske ter zapravljal ta denar z malopridnimi ženskami. Ko se je razvedelo v Krakovu in okolici, kdaj odpeljejo Macoha na Rusko, je mnogo ljudi pohitelo na kolodvor. Macoha je vkleknjenega spremljala orožniška četa. Med potom ni Macoh ničesar govoril. Na kolodvoru postaje Granič je čakalo hudodelskega meniha 24 orožnikov, 14 mejnih čuvajev in 12 vojakov. Ko je avstrijska asistenta ruskemu žandarmerijskemu rit-mostru izročila vse, Macoha zadržujoče papirje in pri njem dobljeni denar, so Macoha prevzeli ruski orožniki, uklenili so ga v težke verige, ga zaprli v poseben voz in ga peljali v Petrikov, kjer je sodišče.

* Stražnik napaden z revolverjem. Te dni je grozil 35letni gluho-nemi čevljarji pomočnik Fran Linhart svoji gospodinj, da jo bo ustrelil. Ker se je le - ta bala, da Linhart grožnje ne izvrši, je šla na bližnjo policijsko stražnico, ter Linharta naznanila. Takoj se je odpravil eden stražnikov z njo na stanovanje. A že med potjo srečata Linharta, ki je naglo potegnul samokres iz žepa in ustrelil šestkrat proti stražniku. Prvi strel mu je preluknjel čelado, a ko je opazil stražnik, v kaki nevarnosti se nahaja, se je vrgel na tla in ga ni noben poznejših strel zadel. V tem se je zbralo že polno občinstva, ki je Linharta linčalo. Le s težko mujo se je posrečilo Linharta ukrotiti. Odvedli so ga v zapor.

* Vojvoda strojevodja. Iz Pariza se poroča: Ko je v poslednjih dneh na Francoskem pretil veliki železničarski štrajk vsem slojem prebivalstva in grozil s prevratom urejenega življenja, je bil med štrajkujočimi tudi strojevodja, ki se je odklinal po svoji osebnosti, svojem imetju in svojem socialnem stališču od drugih štrajkujočih. Bil je to španski voj-

voda in predstavljatelj ene najstarejših rodov in svoje domovine. Vojvoda ima na Špankem velika posestva, veliko bogastvo, on pa se je odrekel vsem tem udobnostim, ki mu jih je nudilo življenje, samo da more zadošiti romantičnemu nagnenju, ki preveva vse njegovo notranje in živeti kot navaden strojevodja. Vstopil je kot strojevodja k neki francoski železničarski družbi in je s svojim stanom, ki si ga je sam izbral, zadovoljen, kakor malokateri drugi. Nasproti nekemu časnikarju se je izrazil še pred malo dnevi, da ga je že v zorni mladosti stroj pri vlakcu naravnost fascinal. Imenoval je stroj »najveličastnejši izum človeškega duha.« Spočetka se je zadovoljeval s tem, da je zgradil na svojem posestvu majhno železnico, da je mogel igrati tu vlogo strojevodje, pred dvema letoma pa je zapustil svojo domovino, da je vstopil na Francoskem popolnoma redno v službo kot strojevodja. Dnevi štrajka so bili za njega dnevi žalosti, ker se je moral začasnno posloviti od svojega ljubljene stroja. Sedaj pa stoji zopet na svojem stroju in vodi vlak z največjo sigurnostjo. Samo njegove bele in skrbno negovane roke ga izdajajo sedaj še, da je plemenite krvi.

* Menu ob pojedini na čast saske-mu kralju na cesarskem dvoru na Dunaju, je bil naslednji: Potage Montesquieu. Tartellettes delicieuses. Frites des Alpes a la russe. Piece de boeuf et Chateaubriand. Ailerons de beccasses St. Hubert. Mousse de seampi a la Creme. Sorbet. Poulardes de Styrie, salade, compote. Asperges fraiches en branches. Bombe Franotilon. Creme de fromagi. Glaces variees. Dessert. Champagne Moet & Chandon.

Kupujte jutranjo izdajo „Slovenskega Naroda“.

Telefonska in brzojavna poročila.

Nov koroški škof.

O. — Dunaj, 19. novembra. »Wiener Zeitung« prinaša danes v neoficijalnem delu vest, da je cesar sprejel resignacijo celovskega škofa dr. Josipa Kahna in da je njegova eminenca kardinal in nadškof solnograški, kateri ima v tem slučaju pravico, imenovati celovskega škofa, imenoval kapitelskega prosta in že posvečenega škofa v Solnogradu dr. Katnerja za škofa krškega. Novi škof je položil prisego dne 17. novembra v roke cesarja.

Sancija koroške centralne blagajne.

S. — Dunaj, 19. novembra. Kakor se zatrjuje, se je sedaj posrečilo propadlo koroško klerikalno centralno blagajno v Celovec popolnoma sanirati, tako da bo centralna blagajna mogla zadostiti vsem svojim obveznostim in da tudi vlagatelji ne izgube svojega denarja.

Kaj je s češkim deželnim zborom?

O. — Praga, 19. novembra. Od današnjega rezultata posvetovalnih čeških deželnozbornih strank je odvisno, ali bo češki deželni zbor zaključen, odnosno odgojen, ali ne. V današnji seji zveze čeških deželnih poslancev bo izdan tudi manifest na češke volilce, v katerem dobe naslikan potek zadnjih češko - nemških pravnih pogajanj.

Nadaljevanje češko - nemških pravnih pogajanj.

O. — Praga, 19. novembra. »Prager Tagblatt« javlja, da se vrši prihodnji ponedeljek pri cesarskem namestniku Coudenhove skupna konferenca nemških in čeških voditeljev strank, v kateri se bo določilo nadaljnjo postopanje češko-nemški pravnih pogajanj.

Napad na grofa Forgacha izmislijen.

O. — Belgrad, 19. novembra. Vesti, kakor da bi se bil včeraj poskusil v Belgradu na avstrijskega poslanika grofa Forgacha dinamični napad, so popolnoma izmislijeni.

Rusko poljedelsko ministrstvo.

O. — Petrograd, 19. novembra. Dumi je bil predložen danes zakon-ski načrt, s katerim se za rusko ustanavlja posebno poljedelsko ministrstvo, katerega dosedaj na Ruskem še ni bilo.

Papeški tajnik Merri del Val v nemilosti pri papežu.

M. — Rim, 19. novembra. Kakor se zatrjuje, je papeški generalni tajnik Merri del Val padel pri papežu v nemilosti. Pred par dnevi je papež imel konferenco z nekaterimi kardinali o sunanju politiki, ne da bi bil k tej konferenci povabljen najmerodajnejši kardinal glede tega vprašanja, to je generalni tajnik Merri del Val.

Italijanska mornarica.

M. — Pariz, 19. novembra. »Parisier Journal« poroča iz Rima, da je Italija zopet dala v delo 3 dreadnoughte. Mornariško ministrstvo je tudi naročilo 6 novih torpednih križark in 30 torpednih čolnov.

Svetovna razstava v Parizu.

O. — Pariz, 19. novembra. Odslek francoskega senata za industrijo in trgovino je sklenil prirediti leta 1920 v Parizu zopet svetovno razstavo.

Bolezen grofa Tolstega.

M. — Berlin, 19. novembra. Iz Petrograda prihajajo danes zjutraj vesti, da je stanje grofa Tolstega jako nevarno. Katastrofo je pričakovati vsako uro.

M. — Pariz, 19. novembra. Najmlajši sin Tolstega Lev grof Tolstoj, ki je kipar v Parizu, je dobil včeraj zvečer iz Astapora dve brzojavki, ki mu naznanjajo, da se je stanje očeta poslabšalo in da je pričakovati vsak čas katastrofo. Mladi Lev grof Tolstoj se je radi tega takoj odpeljal k svojemu očetu.

M. — Astapovo, 19. novembra. Sinoči ob 10. so zdravniki izdali bulletin, kateri konstatira, da je splošno stanje obolelega grofa Tolstega nekoliko boljše. Temperatura je znašala 36°8' C.

M. — Astapovo, 19. novembra. Grof Tolstoj je prebil današnjo noč precej mirno.

Krščanski socijalisti v Nemčiji na robu propada.

M. — Berlin, 19. novembra. Krščansko-socijalni poslanec v Nemčiji Baehren objavlja pismo, v katerem priporoča krščansko-socijalni stranki na Nemškem, da naj se pridruži konservativni stranki. S tem je pa popoln propad krščansko-socijalne stranke definitivno določen.

Stavke na Portugalskem.

M. — Berlin, 19. novembra. Iz Lisabona dohajajo poročila, da se na Portugalskem med delavstvom upirajo po vrsti stavke. Sedaj so začeli stavkati uslužbeni velikih paromlinov, stavkajo tudi železniški uslužbeni in za prihodnje dni je napovedana stavka delavcev v plinar-nah.

Boji v Mehiki.

O. — Mehika, 19. novembra. Včeraj je prišlo med vladnimi voja-ki in pa med nasprotniki sedanega mehikanskega predsednika Diaza do ostrega boja, v katerem je padlo 18 mož. Vladni vojski so končno zmaga-li.

Gospodarstvo.

— Zveza izdelovalcev laka. Z Dunaja poročajo: Preteklo nedeljo je bilo zborovanje avstrijskih in ogrskih izdelovalcev laka. Sklenili so ustanoviti stalno organizacijo kot strokovno skupino zveze avstrijskih industrijalcev. Vsestransko se je konstatiralo, da ne stoji cene izdelanih fabrikatov v nikakršnem razmerju s cenami surovin, ki so se zvišale za več nego 50 odstotkov, vsled česar je neizogibno zvišanje cen laku. Ravnotako so sklenili, uvesti precizne plačilne kondicije. Ti sklepi so stopili v veljavo 18. t. m.

— Prodajni kartel eksporterjev raznege lesa. Z Dunaja poročajo: Po dolgih težavnih pogajanjih je končno vendarle prišlo do sporazuma med bukovinskimi, sedmograškimi in rumunskimi trdkami, ki izvažajo rezan les. Sklenili so prodajni kartel, ki bo imel na Dunaju in v Budimpešti svoj sedež in bo začel delovati 1. januarja 1911.

— Nove podružnice avstro-ogrsko banke. Avstro-ogrsko banka namerava ustanoviti nove podružnice v Mostarju in v Banjaluki.

— Poštna hranilnica v Bosni in Hercegovini bo začela s svojim delovanjem ob novem letu. Vlada ni smatrala za potrebno, predložiti bosansko-saboru tozadevno predlogo. Iz vsaga vladnega postopanja se jasno razvidi, da se bosanskega sabora ne smatra za kompetentnega v skupnih zadevah in sicer niti v takih, ki se upravljajo po skupnih načelih. Za ravnanje je bil imenovan dr. Karel Monschein, tajnik pri dunajskem poštno-hranilničnem uradu, torej mož, ki ne zna deželnih jezikov in ki tudi ne pozna razmer v deželi. S poštima hranilnicama obeh državnih polovic bo bosanska poštna hranilnica v medsebojnem nakazilnem prometu.

— Izprememba pravil. Notranje ministrstvo je v sporazumu, s prizadetimi ministrstvi dovolilo izpremembo družbinih pravil, katero so sklenili akcionarji akcijske družbe lokalne železnice Kranj-Tržič na običnem zboru na Dunaju dne 6. maja 1910.

— Poučni tečaj za združne funkcije v Ljubljani. Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko pri-

redi dne 21., 22. in 23. novembra t. l. v Ljubljani poučni tečaj za združne funkcije. Namen tega tečaja je, dati osebam, ki imajo v obrtnih zadrugah kot odborniki ali pa tudi kot združni uradniki poverjeno skrb za opravljanje združnih poslov, priliko, da se seznanijo pogloblje z določili onih zakonov, katere največje potrebujejo. Tečaj je pri nas prvi svoje vrste in gotovo ustreže resnični potrebi, kajti obrtnih zadrug štejemo danes na Kranjskem že nad 70. Tečaj bo trajal 3 dni in se je nanj prijavilo nad 20 udeležnikov, od katerih so pretežna večina združni načelniki in odborniki. Tečaj bode obsegal 21 učnih ur in se bode predavalo o sledečih predmetih: Poslovanje obrtnih zadrug, predava gosp. Engelbert Franchetti (5 ur); obrtni red, predava g. dr. H. Blodig (7 ur); obrtno pospeševanje, predava zborniški tajnik g. dr. Viktor Murnik (2 ur); izobrazba obrtnega naraščaja, predava ravnatelj c. kr. umetno-obrtnih strokovne šole g. Ivan Šubic (3 ure); bolniško zavarovanje, nezgodno zavarovanje, gospodarska prizadevanja obrtnih zadrug, predava zborniški tajnik g. dr. Fran Windischer (4 ure).

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslavšek.

Slovensko deželno gledališče v Ljubljani.

Št. 37. Izven abon. (za leto par). Draž. predst. 2041.

V nedeljo, 20. novembra 1910.

SLADKOSTI rodbinskega življenja.

Burka v treh dejanjih. Francoski spisal Maurice Hennequin. Režiser Hinko Nučič.

Blagajna se odpre 1/3. uri.

Začetek ob 3. uri. Konec ob 1/6. uri.

Prihodnja predstava v nedeljo zvečer.

Št. 38. (Nepar). Draž. predst. 2042.

V nedeljo, 20. novembra 1910.

Drugič:

Zakonske metode.

Burka v treh dejanjih. Francoski spisal Maurice Hennequin in Pierre Véber. Prevel Vladimir Levstik. Režiser Hinko Nučič.

Blagajna se odpre ob 1/7. uri.

Začetek ob 7. uri. Konec ob 1/10. uri.

Prihodnja predstava bo v torek, 22. novembra.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 18. novembra: Evgen Köpf, rejence, 4 leta, Franc Jožefova cesta št. 1.

Dne 19. novembra: Terezija Golob, zasebnica, 88 let, Škofja ulica št. 11.

Poslano.

Narodovo zdravilo. Tako se sme imenovati bolesti utešujoče, mišice in živce krepčujoče, kot mazilo dobro znano »Mollovo francosko mazilo in sol«, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena steklenici K 1.90. Po poštnem povzetju razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na Dunaju, Tuchlauben 9. V zalozgo bo deželi je izrecno zahtevali MOLL-ov preprati, zaznamovan z varstveno znamko in podpisom. 2 29

Več vprašajočim gostilničarjem: Izbojčati si hočete svojo obrt ter promet z jedili in pijačo pomnožiti. Priljubiti se hočete pri svojih gostih in pridobiti mnogo stalnih. Vrh tega pa hočete pridobiti gotovega denarja. Nabavite si Hupfeldovo glasbilo. Pišite Ludviku Hupfeldu na Dunaj, VI., Mariahilferstrasse, in zahtevajte natančne tiskovine gratis in franco.

I
K
O

Najboljša ura sedanjosti:

zlat, srebrna, tala, nikljinasta
in jeklena se dobi samo pri

H. SUTTNER
Ljubljana, Mestni trg.

Lastna tovarna
ur v Švic.

Tovarna ura
I
K
O

Svoje zdravje

si ohranite! Izginejo vam slabosti in bolečine, oči, srce, mišice in kite se vam ojačajo, spali boste zdravo, splošno dobro zdravstveno razpoloženje bo zopet nastopilo, ako boste rabili pristni Fellerjev fluid z znamko »Elsfeld«. Tucat na polkušnjo 5 kron franko. Izdelovalec same lekarnar E. V. Feller v Stabli, Elsin trg čev. 238 na Hrvatem.

HennebergTM svila

samo direktno! — črna, bela in barvana, od 1 K 35 vin. meter naprej za bluze in obleke. Franko in do omarjenosti se pošlje na dom. Bogata izbira vzorcev se pošlje s prvo pošto. 1 62

Tovarna za svilo HENNEBERG, Zürich.

Za vinopivce

za mešanje s trdnim sokom

MATTONIJEV

GISSHÜBLER

naravna
alkalična kislina
neutralizira
vinsko kislino
prijetno rezočega
okusa. Ne
barva vina.

Mlado, staro,
Vsak pove:

Ta pa je za me!

Ker se samo z njim krepcam,
Vedno zdrav želodč imam!

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2.40.

Kabinetska kakovost " " 4.80.

Naslov za naročila: FLORIAN, Ljubljana.

Svarimo pred ponaredbami.

Ustna voda

KALODONT
Zobna krema

Priporočamo našim rodbinam
kolinske cikorije.

Naravo preveva mrzlota,

vreme je večkrat neprijetno in ob večernih in jutranjih urah tudi hladno, vsem, ki se nagibajo k prehladu, je napočil slab čas. Poraba sodenskih mineralnih pastil (pristnih Fayeveh) pa vse nevarnosti odstrani že naprej, če se je pa kdo že kaj prehladil, pa Fayeve pristne sodenske mineralne pastilje zanesljivo, hitro in prijetno odstranijo vse. Fayeve sodenice se dobivajo po lekarnicah drogerijah itd. Skatljica po K 1.25

Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, IV. 1, Grosse Neugasse 17.

Proti

zobobolu in gnijolobi zob

izbrano deluje dobro znana

antiseptična

Melusine ustna
in zobna voda

ki utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodilom 1 krona.
Deželna lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Realijska cesta št. 1
poleg Franc Jožčevega jubilejnega mosta.

Melusine-ustna in zobna voda.

Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.

Blag, gospod lekarnar!

Prosim vljudno, pošljite mi zopet tri steklenice Vaše izborne delujoče antiseptične melusine-ustne zobne vode, katera je neprekosljivo sredstvo zoper zobobol, utrja dlesno in odstranja neprijetno sapo iz ust. Za ohranjenje zob in osveženje ust jo bom vsakomur kar najbolje priporočal.

Spoštovanjem

Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar.

Meteorološko poročilo.

čas	temperatura	stanje	vetri	nebo
18. 2. pop.	723.5	30	sr. vzhod.	dež
19. 2. z.	723.8	07	slab sever.	snež
19. 7. z.	726.4	03	sr. zah.	

Srednja večerajšnja temperatura 2.0°, norm. 3.0°. Padavina v 24 urah 8.4 mm

Šivilja

se priporoča na dom. — Dopisnica
zadostuje. 3822

A. B., Novi Vodmat 25, pošta Moste.

Prodaja se

HIŠA

ali pa se da v najem iz proste roke. Zelo priprava je za trgovino in ima 5 stanovanj, mesnico, vodo pred hišo in velik vrt. — Poizve se pri posestniku Ivanu Ambrožiču, Jesenice-Fužine. 3824

Priložnostni nakup!

Lepa graščina

prej v deželni deski vpisana, z okoli 50 orali prav dobrega zemljišča, lepa stanovanjska in gospodarska poslopja, ležča ob železnici, se zaradi rodbinskih razmer prav ceno prodaja.

Vprašanja pod „W“ na upravnishstvo »Slovenskega Naroda«. 3851

Priložnostni nakup!

Enonastropen mlm

z mlatilnim strojem, dalje lepa gospodarska poslopja z nekaj orali dobrega zemljišča, na državni cesti, 5 minut od železnice, se ceno prodaja.

Vprašanja pod „W“ na upravnishstvo »Slovenskega Naroda«. 3850

LJUBLJANSKI ZVON

MESEČNIK ZA KNJIČEVNOST IN PROSVETO
Letnik XXX. (1910).

shaja po 4 pole obsežen v veliki omerki se eden pot na mesec v svezkih ter stoje vs leto 9 K 30 h, pol leta 4 K 60 h, čet. leta 3 K 90 h.

za vse neavstrijske dežele 12 K 30 h na leto. Posamezni svezki se dobivajo po 30 h.

Národná Tiskárna v Ljubliani.

V Ameriko in Kanado

prilpavna, cenena in zasnel,iva vožnja
Cunard Line.

Odhod iz domačega pristanišča Trsta:

Ultionia, 29. novembra 1910.
Carpathia, 20. decembra 1910.

iz Liverpoola: 1515

Največji in najlepši parniki sveta.

Lusitania 17. decembra 1910.
Mauretania 10. decembra 1910.

Pojasnila in vozne karte pri

Andr. Odlessek
v Ljubljani, Slovenskega ulice št. 23,
poleg cerkve Srca Jezusovega.

Vozna cena Trst-New York III. razred K 180 za odraslo osebo z davkom vred in 100 K za otroka pod 10 leti z davkom vred.

Trgatev

v Sv. Križu
pri Zrsta.

Naznanja se gg. vinočrcem in gostilničarjem, da je bila v Sv. Križu pri Trstu Trgatev od 10. oktobra t. l. naprej. Letos je lepo in zdravo grozdje ter je upati, da bo iz njega izvrstna kapljica proscarja in brzamina. Vino je bilo gotovo okoli 15. okt.

Sv. Križani pri Zrsta.

3811

Lepa hiša

na glavnem trgu z gospodarskimi prostori in velikim vrtom, 5 minut od kolodvora, pripravna za vsake obrt, na najboljšem kraju za kakoga zdravilnika, se v prvotajočem mestu Spod. Št.-rškega prav ceno prodaja ali da v zakup. 3842

Vprašanja pod „Dobro mesto“ na upravnishstvu »Slov. Naroda«.

Nameste 40 K, samo 6 K!

Priložnostni nakup
Gamsovega čopu (Gamsbart)

podoben jelenji čop
pristen, jako lep, 16 cm dolga dlaka, s cevko iz starega srebra, Hubertovim križem, premakljivim obrokom in vijakom, skupaj samo 6 K. Dlaka in barva prirodoprstna Priložnostni nakup. Po povzetju pošilja izdelovalnica gamsovih čopov FENICHEL, Dunaj IX., Altmattterg. 3. Mnogo priznanih pisem.

3844

Odvetniški koncipijent

tudi začetnik, z nekoliko sodnijske prakse ali pa starejši notarski koncipijent, ki želi odvetniške prakse. se sprejme. Vstop kakor hitro mogoče

Stenograf

izvežban na pisalnem stroju, se sprejme s 1. januarjem leta 1911. Ponudbe na pisarno dr. D. Treo, Gorica. 3808

Ženitna ponudba!

Mlad, izobražen večji obrtnik se želi v svrhu ženitve seznaniti s trgovsko izobraženo gospodično iz boljše, premožnejše rodbine, katera bi bila pripravljena s pridnostjo in premoženjem pomagati mu do povzdigla njegovega podjetja. Starost do 22 let. Tajnost zaješana. Ponudbe s sliko, ki se vrne, do 25. t. m. pod „ZAROKA“ na upravnishstvo 3840 „Slov. Naroda“.

Prodaja.

Dne 26. novembra 1910 ob 10. uri dopoldne se vrši v notarski pisarni v Radečah pri Zidanem mestu

prostovoljna javna dražba

v zapuščino po Ivanu Klavžar iz Radeč spadajoče nepremičnine pod vl.-št. št. 158 k. o. Radeče t. j. hiše št. 52 v Radečah z dvoriščem in gospodarskim poslopjem. — Izklicna cena K 6000.—, vadij K 600.—.

Dražbeni pogoji itd. pri notarskem uradu v Radečah. 3830

Občinska hranilnica

v Drnišu v Dalmaciji

sprejema

hranilne vloge

od K 2.— do K 100.000.—

proti 5% obrestovanju, ter povrača zneske do K 5.000.— brez odpovedi, zneske do K 20.000.— proti prijavi 8 dni, večje zneske po dogovoru. — Za polletno izplačevanje obresti izdaja na zahtevanje obrestne knjižice. — Dopisovanje v slovenskem in hrvaškem jeziku. 3825

Za varnost hranilnih vlog in njih obrestovanje jamči občina Drniš.

Najizvrstnejše in najboljše tamburice izdeluje in razpošilja

Prva sisačka tvornica tambura

J. STJEPUŠIN

Sisek (Hrvaško)

Odlikovan na pariški razstavi leta 1900 in milenijski razstavi leta 1896.

Razen tamburice ima v zalogi razna glasbila n. pr. gosli, citre, gitare, mandoline, harmonike, okarine itd., za katera pošlje poseben cenovnik s slikami.

Velik in ilustriran cenovnik se pošlje vsakemu franco in zastopni.

V isti tvornici izdaja strokovni tamburistični mesečnik pod naslovom „Tamburica“, ki donaha pouk ter krasne tamburistične skladbe in stane za celo leto samo 8 K. Tamburica čaka tiskana z letnico in črtico.

Prodaja se pod jako ugodnimi pogoji nova enonastropna

hiša

z vrtom, nekaj gozda in vsa gospodarska poslopja. — Kje. nove upravništvo »Slov. Naroda«. 3992

HIŠA

v predmestju z levim vrtom, gozdom, njivo in gospodarskim poslopjem se pod ugodnimi pogoji prodaja.

Izve se v restavraciji „pri Zvezdi“ v Spodnji Šiški. 3766

Lepo stanovanje

v 1. nadstropju, Vegova ulica št. 2 obstoječe 1. 3 sob, kopalnica in vseh drugih pritisklin se odda takoj ali za februarjev termat. 3731

Vpraš. s pri hišnici ravnotam, ali v pisarni dr. Oblaka, v Ljubljani, „Hotel Štrakelj“ med urad. urami.

Redka prilika! Redka prilika!

Trgovina

brez konkurence se ugodno odda v najem ali se prodaja. Potrebni kapital K 10.000 ali tudi proti primernemu jamstvu. — Ponudbe pod „ot. 911“ na upravništvo »Slov. Naroda«.

Mlad

usnjarski pomočnik

si želi v svrhu izpopolnitve znanja, premeniti službo. — Nastop službe s 1. decembrom. 3847

Ponudbe na upravništvo »Slov. Naroda«.

3833 Dva dobro izvežbana

dacarja

sprejme užitninsko odkupništvo za okraj Cerknico. — Prošnje je vlagati do 1. decembra t. l. na podpisaneja.

Ivan Strgulac, načelnik.

Trgovski lokal

v Gorici, na izvrstnem mestu, že 20 let za železnino uspešno uveden, tudi za porcelansko in stekleno blago prav pripraven, se bo v kratem oddajal v najem.

Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 3846

Uradno dovoljena, že 15 let obstoječa najstarejša ljubljanska

posredovalnica stanovanj in služeb

G. Flux

Gospodsk ulica št. 6,

priporoča in nametna le boljše

službe iskajoče vsake vrste

kakor

privatno trgovsko in gostilniško osebo. Izbira različnih služeb, zlasti za tovarne. Vestna in kolikor možno hitra postrežba zagotovljena.

Potnina tukaj.

Prosi se za natančen naslov. 3831

Lastniki tovarn za opeko in cement

zahtevajte samo stroje preizkušene sestava trdke

K. Novotný

Specijalne tovarne strojev za keramiko in livarno

Praga-Visočany

Opreme za tlačne pečl, transmisije, posode za impregniranje lepene l. t. l. Na vpogled mnoge priporočil. 3820

Vsegamogočnemu je dopadlo našega 25letnega stalnega gosta ter dobrega hišnega prijatelja, blag. gospoda

Jakoba Hainschega

c. in kr. stotnika v pokoju

danes ob pol 12. uri dopoldan k sebi v boljše življenje poklicati.

Pogreb bode v nedeljo, dne 20. t. m. ob pol 4. uri popoldan na tukajšno pokopališče.

ŠKOFJA LOKA, dne 18. novembra 1910.

Družina Ignacij Guzelj,
tovarnar in gostilničar.

3849

ZAHVALA.

Ob smrti naše ljubljene in nepozabne soproge, matere, hčerke in sestre, gospe

Mici Janežič roj. Hrovat

izrekamo tem potom svojo najpriscrnejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za vse mnogoštevilne izraze sožalja in sočutja.

Zlasti se zahvaljujemo prečastiti tukajšnji duhovščini, osobito g. župniku I. Skubicu in g. dr. Kogojcu, katera sta se posebno trudila in tolažila rajno ob času bolezni.

Nadalje se zahvaljujemo vsem darovalcem prekrasnih vencev, tukajšnji požarni brambli in sploh vsem, kateri so pripomogli, da smo predrago rajno na tako lep način izročili materi zemlji.

Najpriscrnejša hvala vsem!

JESENICE, dne 15. novembra 1910.

3826

Žalujoči rodbini Janežič-Hrovat.

Dijaški vestnik.

Narodno - napredno dijaštvo.

(Nadaljevanje.)

Naš narodni program je ono, kar nas najbolj približuje narodnim radikalcem. Na tem polju se v ničemer ne ločimo in nas je smatrati za direktne descendente v njihovem narodnem delovanju. Narodno radikalni načrt podrobnega, obrambnega, manjšinskega in tudi narodno-izobraževalnega dela lahko prevzamemo brez premisleka, da ga izpopolnimo in razširimo. Že več let opažamo v ravno tej točki spontansko zblizevanje, ki je gotovo le na korist stvari. Narodno obrambni tečaj v Ljubljani in narodno-obrambna enota v Mariboru sta bila naravnost triumfa lepe soglasnosti v resnem delu in še nikjer se nismo čutili tako edine in sorodne kot tukaj. Zato se pa čudimo, kako nam more zadnja »Omladina« očitati »zahrbtno, vedoma zavito in na videz pošteno delovanje.« Gospodje, kjer je le mogoče brez škode za naše principe, smo vedno brez premisleka pripravljali k skupnemu nastopu. Če pa narodni radikalec ne-čejo upoštevati naše organizacije, dasi se vidno krepi in narašča, bomo pa imeli mi lahko vest, če bomo morali brez ozira nanje delovati tudi v stvarih, ki so nam skupne.

Gradivo za narodno delo, ki so ga zbrali radikaleci z veliko skrbnostjo, bomo po možnosti uporabili. Seveda pa je treba tudi tu nekaj praktičnih pri-amb in posebno narodno književništvo bomo postavili na nov temelj. Sicer je pa tudi »Prosveta« začela težko čutiti sedanjo upravo knjižnice in nasvet letošnjega narodno-radikalnega abiturijentskega shoda v Trstu glede reforme v tej točki se nam zdi zelo upoštevana vredna. Narodnostno delo čaka naše dijaške predvsem v naših visokosolskih krajih in na jezikovnih mejah ter v narodno mešanih krajih.

Če se ozremo na naša tri visokosolska mesta, bi bila Praga zelo primerna za študiranje naših narodno-obrambnih in sploh manjšinskih vprašanj, kajti ravno na Češkem so v tem oziru že zelo mnogo dosegli. Da je Praga naša naravna šola in direktna vzbujalica za študije narodnostnega dela, dokazuje naravno diferenciacija radikalnega akad. društva »Adrija« v Pragi, ki je vsled svojega edino pravega narodnega dela sedaj ostala še najboljša v dobi radikalnih viharjev. Vse, kar sedaj reprezentujejo radikaleci je iskati v »Adriji«. Ona je po svoji naravi tudi nam najsorodnejše društvo in le želi je, da ta sorodnost ne razpade.

Če je Praga naša visoka šola za narodnostna vprašanja, je pa Dunaj prehod k praktičnemu delu. Organizacija in smoteno delovanje za okrepitev Jugoslovanstva bi bila važna naloga naših akademikov. Kakor so Čehi sedaj na Dunaju osnovali lpo organizacijo, ki reprezentuje znatno manjšino, tako bi mi morali poskrbeti po njihovem vzoru, da dunajski Jugoslovani ne utonejo v nemškem morju. Društvo »Zvezda« v najponiznejši meri zasleduje take smotre, vendar so uspehi vse premajhni, ker se izključujejo od sodelovanja narodno-napredni akademiki, ki so se letos ravno na Dunaju sijajno povzpeli; tako da lahko rečemo, da bosta ob »Savi« rodilnici mogoče nove nar. generacije. Dunaj pa je, kakor smo rekli prehod iz Prage v Gradec. Zato pa je Dunaj najpripravnější, da ostane v najožji dotiki z dijaštvom v domovini in skrbni zanj, ko na Dunaju s svojimi ožjimi rojaki nima tako mnogo posla, ko v Gradcu. Zato je naravna naloga Dunaja, da s posredovanjem Ljubljane skrbi za svoj in svoje stranke naraščaj. To tendenco v Ljubljani že zasledujejo in ker je Ljubljana pravzaprav le ferijalna organizacija na Dunaju študirajočih Kranjcev, bo tok časa in razvoja, podpiran od pravega razumevanja za delitev dela in naravne poklicnosti zato gotovo privedel naše dijaštvo k zavesti svoje prave naloge.

Gradec pa je za naš, kar za Čeh Dunaj. V tem oziru piše I. zvezek 17. letnika »Zora« o »Graškem vprašanju« prav dobro. Stvarna izjava, gospoda U., če izvezamo našim ljudem tako priljubljene več ali manj pretirane izpade proti nasprotnikom, so uvaževanja vredna, dasi niso nova. Opozorjamo pri tem le na zelo pravilno stališče akad. tehn. društva »Triglav« v Gradcu, ki propaguje z geslom »Biti slovenske krvi, biti Slovenec« ponos v Gradcu prepotrebno narodno probujo. 25.000 graških Slovencev je za nas za sedaj še mrtev kapital, ali organizirani bi pomenili veliko minoriteto, ki jo samo slab političen šoven sme in more prezirati. Graško dijaštvo bi imelo tu važno nalogo sistematično gojiti delo narodne organizacije Slovenstva v Gradcu. Pričetke takega dela je treba posplošiti in poglobiti, pritezati bi bilo treba k delu delavstvo, osnovati nekaj stanovskih društev in počasi privaditi neakademike k organizatornemu delu. Rešiti graško slovenstvo,

vabiditi graško Slovence k samo-obrambi in k zavesti potrebe narodne ohranitve zgornjostajerskih naših kolonistov je velika naloga graškega dijaštva slovenskega. Kar se v Pragi teoretično študira, mora se v Gradcu udeleževati.

S tem bi bile očitane naloge našega dijaštva v akademskih mestih. Re-je da je prvo študij. in pravočasne končane skušnje, res je pa tudi, da bi se lahko mnogo produktivnejše izrabljalo še vedno večkrat zelo velik prosti čas. Iz društev med rojake! To bo naša parola. Predpostavljeno pa je pri tem, da vladajo v društvi redne in vzorne razmere. O počitniškem delovanju narodno - naprednega dijaštva v domovini pa pozneje.

(Dalje prihajajo.)

— Tekom pol meseca 25 novih članov! Zadnja »Omladina« z veliko emfazo vzklika: »Komaj pričakujemo te nove, življenja polne, odkrito narodno - napredne in svobodomiselne dijaške organizacije!« Da vsaj deloma potolažimo nestrpno pričakovanje radikalcev pričujemo iz poročila svojega dunajskega poročevalca dejstvo, da se je društvo svobodomiselnih slov. akademikov »Sava« na Dunaju v zadnjih dveh tednih pred svojim obnim zborom pomnožilo za 25 novoustupivših članov, ki pa tvorijo šele začetek mogočnega naraščanja »Save«. To je najboljši dokaz, kje najdejo mladi akademiki najboljši prostor za pravo plodnostno delovanje. To pa je tudi eden izmed pojavov, ki jasno kažejo, da je narodno-napredno dijaštvo nastopilo zmagoslavno pot, od katere se ne bo več odmaknilo. O podobnem napredovanju naših akademskih društev poročajo tudi od drugod. Po prvoletnškem večeru dunajske »Save«, ki se vrši prihodnji petek dobimo podrobno poročilo o sijajnem obnem zboru in napredku društva.

— »Omladina« je spravilo narodno - napredno dijaštvo v ekstazo. Se vedno ne morejo pozabiti novice iz »Slov. Naroda« od dne 27. avgusta t. l., kjer nekdo popolnoma pravilno konstatuje, da je narodno - napredna stranka preveč favorizovala radikale, dočim je svoje svobodomiselno dijaštvo prezirala. V tisti novice se je očitelo radikalcem, da so se družili s klerikaleci proti nam. Da je dotična notica, ki ni prišla iz dijaških vrst zadela v živo, nam dokazuje že paricijalna in demonstrativna demisijska radikalnih članov v odboru akad. fer društva »Vesna« in strašno ropotanje v »Omladini«.

— Radikalno glasilo in organizacija slov. narodno - naprednega dijaštva. Na strašno plitev način je vzelo glasilo narodnih radikalcev na znanje našo organizatorično gibanje. Ker smo jim mi pretežka hrana, zato so samo naglodalni tu pa tam kak kosček in v uganju o d k o d prihajajo snovi za »Dijaški vestnik« v »Slovenski Narod« se koncentruje radikalna radovednost napram našemu nastopu. Celo tako naivni so naši radikalni prijatelji, da ne morejo pojmiti, da smo samo zato posegli zopet k onim od radikalcev sedaj zavrnjenim principom absolutne narodnosti, nadstrankarstva in verskega indiferentizma, ker smo hoteli pokazati, kako so morali radikaleci odložiti vse tisto, na kar so včasih tako ponosno prisegali in so morali priznati, da so se oklepali teoretskih fantomov, katere smo mi vedno zametavali. Sedaj so radikaleci po tolikih britkih izkušnjah začeli prihajati na našo pot. Črtili so absolutno narodnost, ker ni mlajša generacija več razumela svojega prvotnega programa. Vsled tega so morali tudi v verskih vprašanjih iskati novo pot. Če je danes na vrhuncu prava svobodomiselna struja, je temu le čestitati. Vemo pa tudi, kako so se na III. nar. radikalnem shodu poudarjala najhujša klerikalna načela od nekdajnega vodje ljubljanskega radikalizma. Sploh pa v svoji razpravi »Nar. napr. dijaštvo« o tej stvari še nismo izrekli svojega mnenja. »Nadstrankarstvo« končno pa ne »spravlja iz uma« nas, ampak najbolj radikalec same. Mi imamo jasno politično pot, radikalcem pa napravljamo sam g. kolega M. Čerňič dvomljiv poklon »politične konfuznosti«. Mesto da »Slovenec« vprašuje »kaj bode?« naj se raje radikaleci sami vprašajo, kajti pri taki desperatni konfuznosti kakršno predstavljajo, nimajo niti toliko razsodnosti več, da bi vganili, da ne prežekujemo iz pomankanja pripravne snovi njihovo fantastično programsko staro šaro, ampak le da »ad oculos« demonstriramo, kako velika je razlika med radikaleci pred decenijem in danes, kakor, da pokažemo, kako pogubno je bilo za radikalece, ker niso od vsega začetka imeli jasnosti v najvažnejših verskih, socialnih in političnih vprašanjih. Samo, da se iz njihovega poloma mi učimo, zato se oziramo na radikalno zgodovino in sedanost.

„Slovenski Narod“ izhaja dnevno dvakrat.

Perje
za postelje in puh
priporoča po najnižjih cenah
F. H. T.
Pred škofijo št. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Najboljši
čevlji
sedanjosti.

Cene brez konkurence!

Edina zaloga le pri trdnici

KEBER
(pri zlatem čevlju)
Ljubljana, Šolski drevored 8
v Mahrovi hiši.

Ustanovljeno 1846. Ustanovljeno 1846.
Edini zavod
v Ljubljani
za kemično čiščenje oble-
ke in zastorjev, barvarija
in likanje sukna na par.
JOS. REICH
Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.
Sprejemališče
Šelenburgova ulica št. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Važno! za Važno!
gospodinj, trgovce in živinorejce.

Najboljša in na cene ša potrebna
za droge, kemikalije, zelišča cvet-
ja, korenine itd. tudi po Kneippu,
umne vode in zobni prašek, ribje
olje, redline in posipalne moko za
otroke, dišave, mila in sploh vse
toaletne predmete, fotografirane
aparate in potrebščine kirurških
obvezila vsake vrste, sredstva za
desinfekcije, vosok in pasto za tla
itd. — Velika zaloga najfinjšega
ruma in konjaka. — Zaloga svežih
mineralnih vod in soli za kopel.
Oblastv. konc. oddaja strupov.

Za živinorejce
posebno priporočljivo: **prekna sol**
dvojna sol, soliter, ocojan, kolmoč,
krmilno apno itd. — Vnanja naročila
se izvršujejo točno in solidno.

Drogerija
ANTON KANC
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.
Kupuje po najnižji ceni razne zelišča
(rože), cvetje, korenine, semena, skorje itd.

Avgust Agnola
Ljubljana,
Dunajska cesta 13
Izborna zaloga
namiznih in
nastropnih
svetilik
najnovejše
vrste
po nizkih cenah

Dobre vpeljane
trgovina
s skladišči in kletmi eventualno tudi
stanovanje se odda s februarjem
prihodnjega leta v najem.
Natančneje se poizve na Poljan-
ski cesti št. 7, L. nadot. 3785

Gramofone
najboljše vrste
po najnižji ceni
avtomatične, po-
sešno za gostilni-
čarje pripravne
priporoča
Ivo Bajželj
Ljubljana
Marije Terезije cesta 11
(Kotlizec).
Ravnar se dole najnovejše slovenske plošče
à K 3.50. — 1000 igel K 2.—. 2514

Ceno posteljne perje!
Najboljši čišči nakupni vir. 2815
Kg sivega, dobrega,
puljenega 2 K; bolj-
šega 2.40 K; prima
polbelega 2.80 K;
belega 4 K; belega
puhastega 5.10 K;
kg večinega su-
šnebelega, pulje-
nega, 6.40 K, 8 K; kg puha, si-
vega 6 K, 7 K,
belega, finega 10 K; na-
finejši prsi puh 12 K.
Narčila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje
iz gostonitega
redčega, mo-
drega, belega ali rumenega nankinga, per-
nica 180 cm dolga, 20 cm široka, z dvema
zglavnicama, 80 cm dig, 60 cm šir, poljena
z novim, sivim, prav stanovitnim puhaštim
perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K;
posamezne pernice 0 K, 1 K, 14 K, 16 K,
zglavnice 3 K, 3.50, 4 K. Pernica, 200 cm
dolga, 140 cm šir, 13 K, 14 K 70, 17 K 80,
21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir,
4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnja pernica iz
močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga,
116 cm šir, 12 K 80, 14 K 80. Raspoloža se po
pozvetju, od 12 K naprej franko. Lahko se
franko samemja za neugajajoče se vrne denar.
Natačni cenovniki gratis in franko.
S. Benisch, Bešen'ce št. 767, Češko

Brázavevo francosko žganje
je že izza 60 let predobro preizkušeno
domače zdravilo, na vseh razstavah od-
likovano z zlatimi svetinjami. **Stekle-**
nice po K 1.20 in 2 K so napredaj
posred. Zahtevajte izrecno »Brázave-
vo francosko žganje«, da ne dobite
kakega manjvrednega izdelka. 428

Izvrstna prilika za potovanje
Ameriko
je in ostane z novimi parniki

velikani:
Kaiserin Auguste Victoria . 25.000 ton
Amerika 24.000 „
Cleveland 20.000 „
Cincinnati 20.000 „
Pres. Lincoln 20.000 „
Pres. Grant 20.000 „

Brezplačna pojasnila daje
FR. SEUNIG
Ljubljana,
Kolodvorska ulica št. 28.

Novo, eno-
nadstropna hiša
z vrtom, v bližini cerkve sv. Petra v
Ljubljani, že več let davka prosta, ki
se dobro obrestuje, se proda pod
najugodnejšimi pogoji.
Vpraša se v konces. pisarni P. Ma-
teliša, akotja ulica št. 14. 3726

Stavbni prostori
v večjem kraju na Dolenjskem tik že-
lezniške postaje se zaradi odpotovanja
prodajo. — Proda se pa tudi
prostorna hiša
z lepim vrtom, ledenico in gospodarskim
poslopjem, urejena za gostilno, pri-
pravna pa tudi za drugo obrt.
Dopisi pod »št. 100« na uprav-
ništvo »Slov. Naroda«. 3754

POZOR!
Najnovejši in najtinejši
pletilni stroj
za jopice, nogavice, in druge ple-
tenine nudi vsakomur brez razlike
trajen in dober zaslužek.
Glavno zastopstvo in prodaja za
Kranjsko, Primorsko itd. 2578
Franc Kos
mekanična industrija pletenja
modne konfekcije
v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.
Prospekti in ceniki brezplačno.

Sapolin
je in ostane 1857
najcenejše sredstvo
za pranje.
Po izdatnosti neprekosljiv. Dobiva
se po vseh boljših trgovinah in v
tvornici za milo v Celovcu.

St. 1433 3737
Razpis.
Podpisano mestno županstvo v
Novem mestu
razpisuje službo mestnega
tajnika
z letno plačo K 1800 in tremi petlet-
nicami po K 200.
Po zadovoljivem enoletnem službo-
vanju potrdi se stalno v službi.
Prošnje opremljene z dokazili uspo-
sobljenosti za to mesto, vpslati je
najkasneje
do 20. novembra 1910
na mestno županstvo.
Novo mesto, 4. novembra 1910.
Josip Ogorentz l. r.
župan.

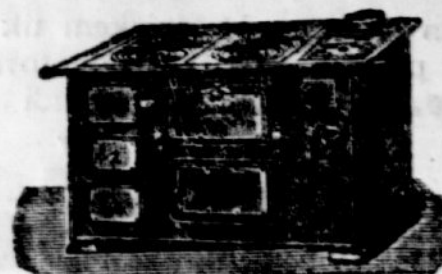
Hotel Liburnija
(Narodni Dom) v Volesskem
celni popokoma slovenski hotel v ločilu
Opotija,
stoji ob državni cesti v bližini po-
staje električne železnice. Preskrbljen
je z vodozvedom in električno raz-
svetljavo. Sobe imajo krasen razgled
na morje. V hotelu je restavracija
z izvrstno kuhinjo. Tudi se zna-
menita istrska in dalmatinska vina.
Cene zmerno. 1940
Priprava na
Marija Medved, zakupca.

Kupujte in zahtevajte odine le CIRIL in METODOV ČAJ

je najboljši.

Glavna zaloga pri Prvi slov. zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica št. 41.

Štedilna ognjišča „Triumph“

za gospodinjstva, ekonomije itd. v vsakršni izpeljavi. Že 30 let so najbolj priznana. Priznana tudi kot najboljši in najprejnejši izdelek. Največja prihranitev goriva. Specijaliteti: štedilna ognjišča za hotele, gostilne, restavracije, kavarne i. dr. Ceniki in proračuni na razpolago. Glavni katalog 2040 franco proti doposlani znamki.

Tvornica za štedilna ognjišča Triumph

S. Goldschmidt & sin, Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah

znamenite Groharjeve slike

Primoža Trubarja

ustanovitelja slovenske književnosti

visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša kar jih imamo Slovenci.

Cena s pošto K 3.20.

Dobiva se v

NARODNI KNJIGARNI v Ljubljani, Prešernova ul. 7.

Tordka Fr. Iglič

Ljubljana, Mostni trg št. 11

priporoča največjo zalogo krasnih

nagrobnihi vencev
in trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 K do 60 K komad, tako da si vsako lahko izbere

Najcenejše in najbolj praktično

božično darilo

za zasebnike po tovarniških cenah, ponuja naravnost od izdelovalca

Karel Kohn, Nachod, Češko

tkalnica za plateno, pavalnato in damastno blago.

- 1 kos najf. tkanine za perilo, 20 m dolg in 84 cm širok za K 11—;
- 1 kos belega, voljnega, nepokončljivega rožnatega platna, 20 m dolg, 84 cm širok za K 13-50;
- 1 kos močnega posteljnega blaga, 14 m dolg, 150 cm širok, zadostuje za 6-7 rjuh, za K 14-50;
- 1 kos močnega šifona, 20 m dolg, 84 cm širok za K 9-20;
- 1 tucat belih plateno-damastnih brisač 50/110 vel., K 4-90;
- 1 tucat belih, plateno-damastnih brisač, čisto platno, lepih, secesijskih vzorcev, 50/110 vel., za K 8—;
- 1 tucat damskih žepnih robcev z atlasovim robom po K 2-20, s cvetličnim vzorcem po K 3-40;
- moški, čistoplatneni robci po K 4-50 do K 7— tucat platnenih ali barvastih.

Splošno priljubljene so moje odbire ostankov v 3 cenah, obstoječe iz 4—15 m dolgih, brezhibnih ostankov, posteljno in blago za predpasnike, belo platno za srajce, oksfordi za srajce, flaneli za bluze, rips in medni cefrji, vse vrste zajamčeno pralno po K 16— in K 17-90, veleprva kakovost K 19—.

Največja izbira vseh vrst posteljnega, telesnega in namiznega perila, cefirjev, grizetov, brisač, barhentov itd. Vzorci vseh vrst (ostanki izključeni) na zahtevo gratis in franko. Neugajajoče vzamem franko brez pomude nazaj in vrnem denar. 3835

Ključavničarstvo

Ig. Faschinga vdova
Poljanski nasip št. 8.
Reichova hiša.

Velika zaloga

štedilnih ognjišč.

Izvrstno in solidno delo.

Cene zmerno. Popravila se
: : točno izvršujejo. : :

Največja zaloga avtomobilov do najfinjših
otroških vozičkov
in navadnih do najfinjših

žime.

M. Pakič

v Ljubljani.
Remiza medelna se
prijema s povzajem.

Josip Rojina

krojač prve vrste

se nahaja sedaj v lastni hiši

Franca Jožeta cesta 3.

konkurira z največjimi trdkami
glede finega kroja in ele-
gantne izvršitve.

Tvorniška zaloga najfinjših angl.
in franc. specijalitet blaga.

: Zavod za uniformiranje. :

Najboljši kosmetični predmeti
za olepšanje polti in telesa so:

da milo po 80 h,
z cream po 1 K;
da Menthol
ustna voda po 1 K;
zobni prašek po 60h;
za ohranitev in rast las:
da lasna voda po 1 K;
lasna pomada 1 K.

Ti izdelki „Ada“, ki so oblastveno
varovani, so naprodaj le v

Orlovi lekarni

Ph. Mr. Josip Čizmar

v Ljubljani.

Kupujte zaupno te domače izdelke!

Odlikovana

Prva kranjska
tvornica klavirjev
Ljubljana

Hilšarjeva ulica 5 Recherjeva hiša

RUDOLF A. WARBINEK

Priporočila svoje prve vrste, za vsa podnebja
solidno narejene pianine, klavirje in
harmonije tudi samostojno

za gotov denar, na dolga od-
plačila ali naposled.

Poprava in ugaševanja se izvršujejo točno
in računijo najceneje.

Največja tvornica na avstrijskem jugu.

Izjava.

Od nekaterih rojakov iz stare, ljubljene mi domovine sem dobil povprašanja, koliko je resnice na pisarenju newyorškega hrvaškega „Narodnega lista“, lasti bankerotnega in radi tatvine v kriminalni preiskavi nabijajočega se Zottija, kateri je Hrvat in Slovencem odnesel 750.000 dolarjev ali približno 4.000.000 kron, da bi bil jaz bankeroten ali pobegnil!

Vse je najpodlejša laž in obrekovanje! Človek jako dvomljivega značaja bi se rad maščeval nad menoj, ker sem pred njegovim bankerotom marsikakemu Hrvat pripomogel do njegovih novcev, a končno pripomogel, da so velikemu sleparju zapri njegove sleparske banke.

Več besedi nima, za take nizkotne značaje. Hvala Bogu! dolžan nisem nikomur nič, zato nima nihče pri meni terjati vinarja in o bankerotu ni govora, o pobegu pa še manj, ker me vedno noge bole vsled revme in tudi časa nimam za beg, ker mi kupčija dobro gre kljub lopovskemu obrekovanju.

New York, dne 6. novembra 1910.

Frank Sakser.

A. Lukič Ljubljana, Pred škofijo 19

priporoča po znano nizkih cenah

jesenske in zimske obleke

najmodernejše površnike in pelerine za gospode in
dečke. Vedno najnovjša konfekcija za dame in deklice.

Strogo solidna postrežba.

958

najnovjše in najpopolnejše

sredstvo za snaženje srebra in posrebreenje

z zajamčeno vsebino srebra za snaženje, izboljšanje ter posrebreenje srebrne posode, jedilne priprave, skled in drugih predmetov iz aluminia, novega srebra, medi, bakra, itd.

Najpopolnejše nadomestilo za galvansko posrebreenje.

Neupljivo za gospodinjstva, hotele, kavarne, restavracije itd. Naprodaj po vseh boljših drogerijah, trgovinah z barvnim in materialnim blagom itd. Cena stekla 70 h in 1 K.

„SOLIN“, generalno razpečavališče za Avstro-Ogrsko
DUNAJ, V. Margaretengürtel št. 142.

3488

PRESELITEV OBRTI.

Slavnemu občinstvu in svojim cenjenim naročnikom vljudno na-
znanjam, da sem svojo

MIZARSKO OBRT

iz Wolfve ulice št. 8 preselil v lastno hišo v

Kolodvorsko ulico šte. 8

v povsem moderno opremljene prostore ter se zahvaljujem za
dosedanje naklonjenost in se priporočam tudi za naprej z zago-
tovilom vedno točne in vestne izvršbe naročenih del.

S spoštovanjem Anton Rojina, mizarski mojster.

3773

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvoček iz voznega reda.

Veljaven od 1. oktobra 1910.

Odhod iz Ljubljane (glavna železnica).

7-04 zjutraj: Osebn. vlak v smeri: Trbiž, Jesenice, Trbiž, Beljak, Gorica, Trst, Celovec.

7-20 zjutraj: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, St. Janž, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9-12 dopoldne: Osebn. vlak v smeri: Jesenice, z zvezo na brzovlak v Celovec, Dunaj i. k., Linc, Prago, Draždane, Berlin, Beljak, Badgastein, Solnograd, Monakovo, Koln.

11-40 dopoldne: Osebn. vlak v smeri: Trbiž, Jesenice, Trbiž, Beljak, Celovec, Gorica, Trst.

1-22 popoldne: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, St. Janž, Straža-Toplice, Kočevje.

3-30 popoldne: Osebn. vlak v smeri: Trbiž, Jesenice, Trbiž, Beljak, Gorica, Trst, Celovec.

6-35 zvečer: Osebn. vlak v smeri: Trbiž, Jesenice, z zvezo na brzovlak v Beljak, Celovec, Dunaj, i. k., Badgastein, Solnograd, Monakovo, Inomost, Frankobrod, Wiesbaden, Koln, Düsseldorf, Vlissingen, Trbiž.

7-40 zvečer: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, St. Janž, Rudolfovo, Kočevje.

10-40 ponoči: Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, Gorica, Trst.

Odhod iz Ljubljane (državna železnica).

7-20 zjutraj: Osebn. vlak v smeri: Kamnik.

7-35 popoldne: Osebn. vlak v smeri: Kamnik.

7-50 zvečer: Osebn. vlak v smeri: Kamnik.

11-40 ponoči: Osebn. vlak v smeri: Kamnik, ob nedeljah in praznikih v mesecu oktobru.

C. kr. državne-železniške ravnateljstvo v Trstu

Zenski vestnik.

Slovenske občine za Slovenke.

Gospodarske in društvene razmere v Evropi so se v zadnjem stoletju temeljito izpremenile. Nastale so nove potrebe in nove zahteve. Močni socialni prevrat pa se je doklinal v veliki meri tudi žensktva. V »starih dobrih« časih so ženske izgovarjale vse doma; danes, v času strojev, telegrafa, telefona, elektrike, pa se je življenje docela predrugačilo, in ženske so prišle doma skoraj ob vse delo. Samo pri velikih kmetijah lahko ostanejo dekleta doma, vse druge ženske pa je boj za obstanek prisilil, da so prestopile prag domače hiše ter jih je potisnil v nove delkoroge. Dandanes morajo dekleta v mesto v službe, v tovarne itd. Ako hoče ženska dandanes živeti, mora služiti, mora v svet, v življenje.

V skrbi za svoj obstanek in želeč si ustanoviti lepše stališče, roma tudi na tisoče in tisoče slovenskih deklet v nepoznani svet, v velikomestno vrvenje, s strahom v sreč, ali vendar polne lepih iluzij in sladkih nad. Brez sredstev, brez izkušenosti, brez poznanja tujega jezika, nevede za velikomestne popačenosti, so plahe in boječe. Prav s tem pa opozarjajo nase razne dvomljive eksistence. Čestokrat je že tako potovanje samo padec v pogubo, iz katere se more izkupati dekle le z največjo energijo. Zloglasni blologi razprostrirajo svoje mreže na vse strani, da si nalove novega, svežega in mladega plena.

Da se vsaj omeji pogubno delovanje raznih podlih brezvestnežev in se jim iztrga iz krempljev marsikatero nesrečno žrtev, so po vsem kulturnem svetu v večjih in največjih mestih različna društva, zavodi in zavetišča. Ti zavodi se zavzemajo za brezposelna dekleta, zlasti za služkinje. Obvarujejo jih lahkomišelnega velikomestnega življenja, otmo jih pogube, dvigajo jih iz blata ter napravljajo iz njih zopet koristne in poštene člane človeške družbe.

Tudi Slovenci imamo tak zavod, in sicer tam, kjer ga je pač najbolj treba: v Trstu. Trst je obmorsko in svetovno trgovsko mesto. V Trstu se steka tudi najpoglejše življenje vseh svetov. Tamkaj preži na neizkušene mladenke sto in sto nevarnosti, ki jih vabijo v brezdelje, razkošje, veselje uživanje. Šele ko so napravile te nesrečnice prvi korak v nepoštenu življenje, tedaj spoznajo prepozno, da so bile vse lepe objube grda, zvičajna in podla laž.

»Zavod sv. Nikolaja« v Trstu obstoja že 12. leto; toda še danes pozna malokdo njegov velik pomen. In vendar je namen zavoda tako naroden, vzvišen in plemenit, da mu ga ni enakega na Slovenskem. Zaslužil bi, da se Slovenci pač bolj zanimamo zanj in ga podpiramo v večji meri. »Zavod sv. Nikolaja« sprejema oni sloj ženskega spola, ki je nanj pozabil ves svet. Skrbeti mu je za duševni in telesni blagor slovenske služkinje, braniti jo pred izkoriščevalci njenih telesnih moči, pred zatiraleci in pohotneži. Namen ima, skrbeti za zdravje slovenskih deklet, učiti jih snažnosti, štedljivosti, gospodinjstskih poslov, lepega vedenja in dostojnega življenja. Razun tega širi zavod tudi duševno obzorje naših deklet, uči jih ljubiti svoj jezik, svojo domovino, uči jih misliti in spoštovati same sebe.

Tiho in mirno brez kričee reklame in brez samohvale deluje ta zavod, tako da veelo zanj skoraj samo one, ki so bile že v stiski, sili in potrebi: naša služba iskajoča dekleta. Mnogo nad 10.000 službujočih mladenk je že sprejel »Zavod sv. Nikolaja« pod svoje okrilje. Kolikim je pomagal, da so danes pridna in poštena dekleta! Ljubeznivo jih je sprejemal, ko so prvokrat s culico v roki plaho priromale v veliki Trst ter jim potem preskrbel primerne službe... Prav tako važno pa je to zavetišče za one služkinje, ki izgube službo in morajo čakati, preden dobe novo. Tudi tem dekletom je »Zavod sv. Nikolaja« krepka obramba.

Mirno, higijsko urejeno prenočišče v zavodu, zdrava hrana, primerno delo, družinsko življenje, lepi nauki, lažja prilika za novo službo — vse to daje služkinji moralno moč in veselje do dela in življenja.

Kdor je izkusil bivati v velikem mestu brez znanecv, prijateljev in denarnih sredstev in je bil vrhutega morda še bolehen, ta bo znal ceniti veliki pomen »Zavoda sv. Nikolaja«. Saj skrbi v prvi vrsti za slovenska dekleta in jih ohranja slovenskemu narodu.

Dolžnost vseh Slovencev je skrbeti, da se ta človekoljubni zavod okrepí. Podpirajmo ga z vsemi močmi v njegovem trudopolnem delovanju! Zavod ni le tržaški, nego je vseslovenski! V Trst hite dekleta iz vseh krajev slovenske domovine. Za to bi morali tudi vsi kraji brez izjeme podpirati »Zvod sv. Nikolaja«. Saj bi s tem le storili svojo dolžnost; skrbeli bi, da se njihova dekleta ne

izgube in ne propadejo. Vsaka, tudi najmanjša občina na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem bi morala poslati zavetišču vsako leto za brezposelna slovenska dekleta v Trstu svoj prispevek. Drugod podpirajo država, dežela, občine, razna društva in mnogoštevilni posamezniki v obilni meri take zavode, ker se zavedajo njihovega pomena.

Maloštevilni Slovenci, ki bi nam moral biti drag vsak član naroda, pa zanemarjamo take občekoristne naprave, kakor da bi ne vedeli, da je treba začeti z delom v malem in nadaljevati potem započeto delo. Združimo se v zavedno množino. saj le v masi je rešitev!

Minka Govekarjeva.

Ženska članica francoske akademije. Madame Curie, ki je našla radij, hočejo imenovati za članico francoske akademije znanosti. Ker se žena še ni nikdar kandidirala v akademijo, tedaj nasprotuje del članov akademije, da se ta učenjakinja imenuje za članico.

Nov uspeh feministk. General Dalstein, vojni guverner v Parizu, je imenoval za vojaško učiteljico gospo Lagardelle ter jo poveril, naj uredi šole za vojaške analfabe. Treba je opomniti, da je gospa Lagardelle izumiteljica novega, zelo dobrega načina poučevanja odrastlih v pisanju in čitanju. Začela je že poučevati vojaške analfabe v palači invalidnih vojakov. Ta šola je pač nekaj posebnega: — vojaška z žensko učiteljico!

Zapuščina filantropke. V Achenu je umrla pred nedavnim časom Adela Cocherill, ki je zapustila vse svoje premoženje v dobrodelne namene. Ovdovelim revnim ženam je zapustila tri svoja posestva in grad, v katerem naj stanujejo. Zapustila je tudi 300.000 mark za vzdrževanje grada in za gospodarstvo, 200.000 mark pa za prezidavo grada, da more služiti svojemu novemu namenu.

VABILO

rednemu občnemu zboru
dijaškega podpornega društva Radogoj.

ki se vrši

v soboto, dne 26. listopada 1910. leta
ob šestih zvečer
v „Narodnem domu“.

DNEVNI RED:

1. Nagovor predsednikov.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo blaginikovovo.
4. Poročilo računskih preglednikov.
5. Volitev predsednika, njegovega namestnika in trinajstero odbornikov.*)
6. Volitev računskih preglednikov.
7. Slučajnosti.**)

V Ljubljani, dne 10. listopada 1910.

Za odbor:

Ivan Hribar
predsednik.

Izpislek iz pravili:

*) § 13. Odbor šteje poleg predsednika in njegovega namestnika 13 članov. Vsi člani morajo voljeni biti izmed ustanovnikov in rednih članov; vendar pa v odboru ne sme biti več kot 7 ustanovnikov. Poleg predsednika in podpredsednika mora stanovati vsaj sedem odbornikov stalno v Ljubljani. Ostalih 6 odbornikov voli se tako, da imajo Kranjska (zunaj Ljubljane), Štajerska, Koroška, Goriška Trst z okolico in Istra po enega zastopnika v odboru.

**) § 22. O samostalnih predlogih društvenikov se sme le takrat obravnavati, ako so bili teden dni prej naznanjeni društvenemu odboru. Za veljavnost sklepa o spremembi pravil treba je navzočnosti vsaj dvajset društvenikov.

Kdor se ne more udeležiti občnega zbora se prosi, da zanesljivo pošlje priloženo pooblastilo, na katerem se naj izpolni samo datum in podpis.

Sanssouci

priznana najb. znamka, izdelek po franc. metodi.

Carte d'Or, Carte blanche,
Asti spumante Torino, specialiteta,
Bakarska vodica, primorska

Gennaro Ossoinack, Gorica
odlikovano šampansko kleti.

36 Cenovniki gratis in franko. 71

Trgovski učenec

se sprejme v večjem kraju v večjo trgovino z mešanim blagom. Zahteva se primerna šolska izobrazba in veselje do trgovine.

Naslov pove upravnitvo »Slov. Naroda«.

Vinske sode

nekaj skoro novih, iz trdega lesa od 56—100 l, od 400—650 l, in od 900 do 3000 l pr-ča po nizki ceni

F. CASCIO

Lingarjeva ulica št. 1. Zraven škofije.

Svoji k svojim! Narodna tržnica!

urar in trgovec
Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.

Ustanovljeno leta 1851.

Cen. občinstvu priporočam svojo bogato zalogo 1954

stanskih iz žepnih ur, uhanev, prstanov in verižic.

Osobito sedaj ob priliki božiča in Novega leta, namenil sem se prodajati dobro blago po izredno nizki ceni.

Popravila točno in ceno!

Za vsako prodano ali popravljeno uro jamčim 1 leto.

Genica hrupščanje in poštnino preste.

Pristni kranjski
lanenooljnati firnež

Oljnate barve

v posodicah po 1/2, 1 kg
kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve

za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci

in papir za vzorce.

Šaki

pristni angleški za vozove,
za pohištva in za peče.

Steklarski klej

(hit) priznane in strokovno
preizkušene najboljši.

Karbolinej prve
vrste

Mavec (gips)

za podobarje in za stavbe.

Čopiči

domačega izdelka za zidarje
in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann
v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna
oljnatih barv, hrastov, lakov
in steklastih klesal.

Zahtevajte cenike!

Stampilije
vseh vrst za urade,
drutva, trgovce itd.

Anton Černe
grov in izdelovalnik
kavčkovih stampilij
Ljubljana, Sv. Petrac 6.
Goski bratke.

Ljudevit Borovnik
puškar v Borovljah (Fer-
lach) na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vseh vrst pušk
za lovce in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokresnice, sprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene
in od mene preizkušene. — Ilustre-
vani ceniki zastoni.

„OLLA“
specialiteta gumija
po današnjem stanju
znanosti dokazano
najboljši GUMI.

Dobiva se po vseh
lekaricah in
drogerijah.

Zahtevajte, da Vam Vaš dobavitelj da
OLLA in ne dajte si manjvrednih posnetkov
za isti denar kot OLLA hvaliti za „ravno
tako dobro blago“.

Ilustrovan, poučen in originalen cenov-
nik z navedbo prodajališč zastoni od tvor-
nice za gumij OLLA na Dunaju št. 300,
Praterstr. 57. 1000

Nič ne pomaga!
Moji gramofoni
in godbeni
avtomati so le
najboljši

A. RASBERGER
Ljubljana 3067
Sodnijska ulica št. 5.

Lasne vpletke
(kite)

dolga preveza . . . K 5.—
poldolga preveza . . . 7.—
kratka preveza . . . 9.—
veča . . . 12.—
nežno svetle (blond) in sive 20%, dražje
priporoča

S. Strmoli,
brivec in lasničar,
Ljubljana, Pod Frančo št. 1,
(zraven čevljaranskega mostu).

Izdeluje vsa lasničarska dela so-
ludno in okusno. Cena za delo kite 3 K.
Kupuje zmedene in rezane tenke lasne
po najvišjih cenah. 1164

SODI iz belega hrastovega
lesa, trpežni, močni.

SODE
od finega špirta
vinske sode

krasni izdelek, iz belega
hrastovega lesa, močne,
trpežne, popolnoma nove iz
tovarne špirta za fini špirt
in za vino pripravne, za
vsako vino izbrane, takoj
rabljive za kar se jamči,
od 100 do 1000 litrov na
zahtevo tudi
100 do 200 litrov ali
manjše po prav solidnih
— nizkih cenah —

H. A. Hartmann specialnik
Avg. Tomažič,
Ljubljana, Maribor, Trzin, Ljubljana, Vojkova ulica št. 5.

Dalmatinska vina

nova in stara, najboljših vrst, belega,
črnega, opela (šiljer) in trojinskega
po jako povoljnih cenah razpošilja v
vseh količinah 3265

Anton Mikotin
posesnik vinogradov in veletržec z vinom
Kaštel - Lukšić, Dalmacija.

Hotel na Bledu

v najboljšem stanju, na prometnih
cestah, dnbro obiskan, s krasnimi so-
bami in lepim razgledom,
se po ugodni ceni prodaja.

Po informacije naj se piše
zalogi Göske pivovarne na Bledu.

**Knežje Schwarzenbergova
Protivinska restavracija**
v Zagrebu, Ilica št. 31.

Najelegantnejša restavracija v Zagrebu.

Izvrstna kuhinja, točna postrežba,
sestajanje vseh Slovencev, vojaški
koncerti. 06

Vinko Majdič
valični mlin v Kranju
(Kranjsko).

Največja proizvodnja priznana naj
boljših pšeničnih mok in krčnih izdelkov,
ki izvirajo iz najbolj izbranih pšeničnih
vrst. Proizvodi vzamejo jako veliko vode
v se in dajo kvantitativno nedosigljiv
pridelek, kar je zlasti za gospode pe-
kovske mojstre neprecenljive vrednosti.

Zastopstva in zaloge: 28
V Ljubljani: Podgrad, Trnovem,
Kočevju, Trstu Gorici, Celovcu,
Beljaku, Solcnu, Inomestu, Tri-
dentu, Zadru, Spiljetu, Ercegnovem,
Kotoru, Sarajevu in Pulju.

Brzjavaj: Valični mlin, Kranj.

Najnovejša trgovina klavirjev
G. F. JURASEK,
prvi in edini češko-slovenski ugla-
valec klavirjev in trgovec
v Ljubljani, Poljanska cesta št. 13.
s 1. novembrom pa na Poljanski cesti
št. 13, kjer poveča svojo zalogo.

Priporočajo se klavirji,
planini in harmoniji ne-
presečni po dobri kakovosti
glasu in solidni sestavi, edi-
nole slovenski izdelki
od 450 K višje, harmoniji pa
od 150 K višje. Vsa v to stroko spadajoča
popravila kakor tudi uglaševanje vseh siste-
mov klavirjev izvršuje po jako nizkih brez-
konkurenčnih cenah. Imenovana trdka vzame
stare klavirje v račun za najvišje cene, ako
se pri njej kupi nov klavir. Za vsak pri njej
kupljen instrument jamči imenovana trdka
10 let. »Glasbeni Matici« in drugim sloven-
skim zavodom uglašuje klavirje edinole
koncesionirana trdka Jurasek.

Musgraves
originalne irske peči

Najboljše
trunošorline
peči
sedanjosti.

Vse velikosti od
80 do 3200 m³
kurilne moči

CH. GARMS
tvarnik peči, Podmokl (Gudenhart).

Tvarniška zaloga: Štefan Nagy,
Ljubljana, Vodnikov trg 5.

izdelovatelj vozov
Franc Vlačan
Ljubljana, Kolodvorska ulica 25
priporoča svojo bogato zalogo
novih in že rabljenih
VOZOV.

SINGER šivalni stroji
ne samo industrijske stroje,
nego za vsa šivalna dela v
rodbini, se lahko dobivajo
pri nas.
Pazite na to, da kupujete v naših
prodajalnicah. Naše prodajalnice spoznate po zgo-
njem nazivu.
SINGER Co. d. d. za šivalne stroje.
Kočevje, Glavni trg šte. 79.

TÖRLEY
ITALISMAN
CASINO RÉSERVE

Ustanovljeno 1862. Telefon 584.
Rudolf Geburth, Dunaj
C. IN KR. DVORNI STROJNIK
VII. Kolodvorska 21, na oglu Burggasse.
Največja in najbogatejša zaloga vseh vrst
kurilnih peči zlasti najfinije v vseh barvah v ognju emaj-
lirane peči z niklasto montažo.
Regulirne polnilne peči od 15 K naprej
Trajnostne peči za kurjenje s premogom,
štedilna, kuhalna in strojna ognjišča
vseh velikosti
Peči z železnimi pečnicami
za kurjenje dveh ali treh sob.
Plinove peči in plinovi kamini.

Edina zaloga
izvirnih
ameriških
čevljev.
Avstr.-ameriška
zaloga čevljev
v Ljubljani
poleg kavarne
„pri Slonu“.
Pazite natančno na firmo.

Ustanovljeno leta 1842.
Tovarna oljnatih barv, laka in firneža
Brata EBERL
Ljubljana
črkoslikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja,
Prodajalnica: Miklošičeva ulica št. 6. Delavnica: Igriška ulica šte. 6.
nasproti hotela „Union“.

Betonsko podjetje. Tvornica umetnega kamena in marmorja
ZAJEC & HORN
Izdelovanje kamnoseških del iz „umetnega kamena“ kakor:
stopnjice, postamente, balustrade, ornamente in kipe, vrtno ograje po
načrtu, podboje za hišna vrata, nagrobne spomenike, vodovodne mušlje,
cementne cevi itd.
Prevzemanje kanalizacij in fundamentov za stroje v izvršitev.
Umetni marmor (Garralyth patent) za obhajilne mize, oltarje, pre-
vleko stebrov in sten v cerkvah, privatnih in javnih hišah.
Xylolith kameneles je izmed najboljših tlakov za cerkve, javne in za-
sebne stavbe. Zelo prilagoden za pisarne, hodnike, sobe; tiha hoja, topel,
brez špranj (zato iz zdravstvenih razlogov priporočljiv) lahko snajenje,
nezgorljiv, v poljubnih barvah od najpriprostejših do najfinijejših izvršitve
Projektiranje in izvršitev železobetonskih stavb:
stropov, mostov, rezervarjev (sodov za vino) in celih tovarn po inženirju-
strokovnjaku, kateri daje na željo tudi strokovna mnenja.
Telefon 237. Ljubljana, Dunajska cesta 73. Telef. 237.

August Repič
soder v Ljubljani 40
Kolodvorska ulica št. 16 (v Trnovem)
izdeluje, popravlja in prodaja vsakovrstne
sode
po najnižjih cenah.

Blaž Jesenko
Ljubljana, Stari trg 11
priporoča
klobuke
cilindre, čepice itd.
najnovejša fasana
po najnižji ceni.

Popravi in preobleke točno in cenovno.
Najcenejše
solnčnike in dežnike
domačega izdelka priporoča
Jos. Vidmar
Ljubljana
Pred škofijo 19, Stari trg 4,
Prešernova ulica 4.

AUSTRO-AMERICANA
Potniki v Ameriko
Hater želijo dobro, po ceni in
za neslajvo potovanja naj se obrnejo
na **Simona Kmetek**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Vsakvrstni Pojasniti dajo se brezplačno.

F. K. Kaiser puškar
v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 6
priporoča svojo bogato zalogo
raznovrstnih
pušk in samokresov
lovskih potrebnih, vseh
del koles (biciklov) kakor tudi
umetnični ogenj
po najnižjih cenah.
Popravlja puške, samo-
kresove, bicikle točno in
solidno.
Garantirani stroški in polna cena.

Lepe prsi
obe dekleta in ženske stari-
rest, ako rabijo mojo najnovejšo
kremo za prsi ali vodo za
prsi. Rabi se samo zunanje
edino zanesljivo učinkujoče sred-
stvo, z jamčeno neškodljivostjo.
Cena K 3.—, K 5.— in K 8.—
Zraven spadajoče milo 60 vin.
Prodaja jih gospa
Käthe Menzel, Dunaj VII.,
Ebensterngasse 25, I. nadst., 0.

Noben Slovenec, ki pride na Reko
ne sme iti v drug hotel nego v slovenski
HOTEL BONAVIA.
Vodita ga vrla Hrvata gg. Niko in Teodor Mateljan in ima
izvrstno kuhinjo, izborno vino, ter vrlo dobro pivo, poleg tega pa 56
zračnih in v vsakem pogledu čistih mebliranih tujskih sob. — Hotel
stoji v mirnem kraju Reke, blizu parobrodni postaj in kolodvora.

Ceno posteljno perje
priporoča
Anton Polednak, Gradec, Mariahilferstrasse 11, K.
Ustanovljeno 1827. po najnižjih cenah. Ustanovljeno 1827

Sivo perje (pol kg) . . . od K 70	Posteljni koci . . . od K 200	Modroci iz afrike . . . od K 12
Belje perje (pol kg) . . . 120	Posteljni vataški . . . 10	Modroci iz afrike, trodelni . . . 18
Belo perje (pol kg) . . . 2	Blažine . . . 3	Žimnati modroci . . . 32
Sivi napoli puh (pol kg) . . . 240	Pernice . . . 9	Žimnati modroci, trodelni . . . 40
Sivi puh (pol kg) . . . 3	Odeje iz ruža . . . 5	Rjube brez siva . . . 2
Bel napoli puh (pol kg) . . . 4	Odeje iz satina . . . 6-70	Preobleke za odeje . . . 4
Bel puh (pol kg) . . . 6	Odeje iz svil. kloba . . . 8-70	Preobleke za vglavulke . . . 2
Žilna (pol kg) . . . 90	Modroci iz morske trave . . . 8	Preobleke za pernice . . . 4

Ceniki za posteljno perje, posteljno blago, perilo in žimo gratis in
franko. 1076

Po Najvišjem dovoljenju Njega c. in kr. Apostolskega Veličanstva.
3644
40. c. kr. državna loterija
za civilne dobrodelne namene v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel.
Ta denarna loterija, edina v Avstriji zakonito dopuščena, ima
20.738 dobitkov v denarju s skupno vsoto 620.000 kron.
Glavni dobiček je: **200.000 kron**
Žrebanje se vrši nepreklicno 15. decembra 1910. — Ena srečka stane 4 K.
Srečke se dobe pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtstrasse 7, v loter-
ijskih kolekturah, tobačnih trafikah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih in v
menjalnicah; naarte za igranje dobe kupci srečk zastoj. — Srečke se pošiljajo poštne prosto.
Od c. kr. loterijsko-dohodarskega ravnateljstva (oddelek za državne loterije).

Za
Miklavževa darila
Knjige s slikami za otroke:

Deca roma okrog doma, broš. . . K 24	* * Knjižica za mladino 21, 24 zv. á K 50
Nase domače živali, broš. . . 40	13, 14, 26, 29, 30, 31 zvez. á 1
Noetova barka broš. . . 150	27 in 28 zvezek á 2
Kaj pripoveduje čarovnica, broš. . . 120	* * Kapitan Žar ali klet v tihem
na lepenki . . . 240	morju, vez. . . 120
Podobe iz zivalstva, broš. . . 80	Kočevar F.: Mlinarjev Janez.
(Leporello) . . . 150	Zgodovinska povest . . . 80
Pavluša in nuša . . . 160	Kosi Ant.: Zlate jagode. Zbirka
Palčki Poljanci . . . 360	basni, vez. . . 1
Radost malih, broš. . . 40	Spisi Kristofa Šmida:
Snegulčica, broš. . . 120	Ljudevit Hrastar: Gobček . . . 80
na lepenki . . . 240	Jozafat: Kraljevi sin Indije . . . 80
Trnjeva rozica . . . 60	Pridni Janezek in hudobni Mihec . . . 1
Vesela mladina, broš. . . 80	Kanarček. Kresnica. Kapelica v
Vesela družica . . . 70	gozdu . . . 60
Zlata radost . . . 40	Slavček . . . 60
(Leporello) . . . 150	Ferdinand . . . 90
Živali naše prijateljice, broš. . . 70	Jagnje. Starček z gore . . . 80
Modri Janko . . . 240	Pirhi. Ivan turški suženj. Krščan-

Knjige za slikanje:
Tuckov, Zaklad za otroke . . . K 1
Otroški vrt . . . 1
Za kratek čas . . . 1
Mladi umetniki . . . 1

Mladinski spisi:
Amicis: Sreč, 4 zvezki á 40 h K 160
Andersen: Pravljice za mladino, . . . 1
vez.
Brinar: Medvedji lov. Čukova go-
stija, kart. . . 80
Campe: Odkritje Amerike . . . 2
Cegnar Fr.: Babica. Povest . . . 120
Cigler Janez: Sreča v neareti . . . 76
Freudenthal Jos.: Venček pravljic
in pripovedk . . . 40
Gangi Eng. Pisanice . . . 50
Hubad Fran: Pripovedke za mla-
dino I. in II. sv. á 40 h . . . 80

Narodna knjigarna v Ljubljani
Prešernova ulica šte. 7.